

Forældreperspektiver

på tabt arbejdsfortjeneste
og børn i skolefravær

Indhold

1. Resumé.....	3
2. Baggrund.....	5
2.1 Formål.....	5
2.2 Metode	6
2.3 Målgruppe	6
2.4 Rekruttering.....	6
2.5 Databehandling	7
3. Det aktuelle billede.....	7
3.1 Børn i skolefravær	8
3.2 Tabt arbejdsfortjeneste	10
3.3 Forældrekommissionens anbefalinger ift. ufrivilligt skolefravær.....	12
4. Analyse	14
Del 1	15
4.1 Tidlig opsporing og indsats	16
4.2 Det tætte og forpligtende samarbejde om barnet i mistrivsel	18
4.3 Faglige kompetencer hos de professionelle omkring barnet	20
Del 2	21
4.4 Støtte til at opretholde arbejdsmarkedstilknytning under tabt arbejdsfortjeneste	22
4.5 Sammenhæng i indsatsen og vejledningen til forældrene	23
4.6 En lille arbejdsmarkedstilknytning undervejs har stor betydning for arbejdsmarkedstilknytningen efterfølgende	24
5. Anbefalinger.....	26
Del 1	27
5.1 Tværmagistratsligt samarbejde om børn i mistrivsel.....	27
5.2 Tidlig opsporing	29
5.3 Hurtig hjælp til familierne	30
5.4 Kompetenceudvikling i daginstitutioner og skoler.....	32
Del 2	34
5.5 Øget beskæftigelsesrettet støtte til forældre	34
5.6 Information og vejledning til arbejdsgivere	36
6. Bilag	38
Bilag 1: Kommissorium	38
Bilag 2: Interviewguide	38
Bilag 3: Rekrutteringsproces	38
Bilag 4: Forældrekommissionens 11 anbefalinger	38
Bilag 5: Borgerrejser.....	38

1. Resumé

Denne analyse er gennemført på baggrund af Byrådets beslutning om at udarbejde en analyse af sager om tabt arbejdsfortjeneste, hvor behovet herfor er affødt af mistrivsel og skolefravær. Analysen belyser dels problem- og sagsforløb for børn og familier med skolefraværsproblematikker fra de første tegn og frem til bevilling af tabt arbejdsfortjeneste, og dels forældrenes relation til arbejdsgiver og samspillet mellem at være på tabt arbejdsfortjeneste og vende tilbage til arbejdsmarkedet.

Analysen bygger på fem cases, hvor forældre beskriver deres oplevelser af sagsforløbet omkring deres barn og familie, herunder forhold der i nogle tilfælde ligger flere år tilbage. Analysen baserer sig udelukkende på disse perspektiver og giver derfor ikke nødvendigvis et fuldstændigt eller repræsentativt billede.

Forældrenes beskrivelser af deres sagsforløb viser, at børn med langvarigt skolefravær og deres familier ofte har komplekse og langvarige forløb præget af mistrivsel, som i mange tilfælde kan spores tilbage til dagtilbudsalderen. Forældrene oplever, at tegn på mistrivsel og neurodivergens ofte først opdages sent, og at deres bekymringer ikke altid bliver taget alvorligt af fagpersoner omkring barnet. Samtidig peger de på lange ventetider til kommunale trivselsindsatser såvel som lange sagsbehandlingstider, manglende koordinering mellem aktører samt begrænset adgang til specialpædagogisk viden om faktorer, der kan forværre barnets situation.

På tværs af sagerne fremhæves behovet for en mere sammenhængende indsats, hvor relevante fagpersoner omkring barnet samarbejder. Særligt fremhæves behovet for, at skoler og fagpersoner tager større ansvar for koordinering, udarbejder handleplaner og følger op, så familierne i mindre grad selv står med ansvaret for at sikre sammenhæng i forløbet. Derudover peges der på betydningen af tidligere opsporing af børn i mistrivsel, hurtigere adgang til støtte samt styrkede kompetencer blandt fagpersoner i daginstitutioner og skoler.

I forhold til tabt arbejdsfortjeneste viser analysen, at bevillingen giver familierne den nødvendige ro til at håndtere deres børns mistrivsel i en presset situation, men at den samtidig kan udfordre forældrenes tilknytning til arbejdsmarkedet. Forældrene efterspørger mere vejledning om konsekvenserne af at træde ud af arbejdsmarkedet, mere sammenhængende rådgivning på tværs af fagpersoner samt støtte til at fastholde en delvis arbejdsmarkedstilknytning under forløbet.

På baggrund af analysen er der udarbejdet en række anbefalinger. Samlet set har anbefalingerne til formål at understøtte børns trivsel, reducere skolefravær og mindske behovet for tabt arbejdsfortjeneste.



Anbefalinger

- **Tværmagistratsligt samarbejde om børn i mistrivsel**

Det anbefales at etablere et systematisk samarbejde mellem MSB og MBU om børn i mistrivsel med skolefravær. Forslaget skal ses i tæt sammenhæng med modellen *Fælles plan for fraværsopfølgning og -handling*, som indgår i analysen af modeller for flytning af opgave- og budgetansvar for tabt arbejdsfortjeneste til MBU.

- **Tidlig opsporing**

Det anbefales at styrke tidlig opsporing ved, at fagpersoner i dagtilbud og skoler systematisk inddrager og lytter til forældres bekymringer, samt etablerer klare procedurer for registrering, dokumentation og videregivelse af bekymringer med henblik på hurtig indsats.

- **Hurtig hjælp til familierne**

Det anbefales at prioritere at nedbringe ventetider til kommunale tilbud for børn i mistrivsel og med skolefravær. Samtidig foreslås en styrket information til forældre og skoler om *Center for Trivsel – lettilgængeligt behandlings-tilbud i Aarhus* samt en fortsat udvikling af indsatsen PPR tidligere indsats og tættere på praksis.

- **Kompetenceudvikling i daginstitutioner og skoler**

Det anbefales at styrke medarbejdernes kompetencer ift. ADHD, autisme og anden neurodivergens med fokus på pædagogiske strategier og tilpasning af læringsmiljøer. Indsatsen kan kobles til eksisterende kompetenceudviklingsforløb, herunder PLUS, specialområdet samt materiale fra *Dagtilbud for alle* og *Skole for alle*.

- **Øget beskæftigelsesrettet støtte til forældre**

Det anbefales, at der etableres et tæt og forpligtende samarbejde mellem Familiecentret og Job Aarhus. Samarbejdet skal tage udgangspunkt i forældre, der søger om en bevilling af tabt arbejdsfortjeneste eller forældre, der reduceres i deres bevilling af tabt arbejdsfortjeneste. Disse forældre tilbydes et samarbejds-møde med deltagelse af forældre, arbejdsgiver samt medarbejdere fra Familiecentret og Job Aarhus.

- **Information og vejledning til arbejdsgivere**

Det anbefales at udarbejde information til arbejdsgivere omkring tabt arbejdsfortjeneste. Informationen fremsendes – efter aftale med forældrene – af en medarbejder i Job Aarhus til arbejdsgiveren.

2. Baggrund

De forhenværende analyser af tabt arbejdsfortjeneste har primært fokuseret på den kommunaløkonomiske belastning. På den baggrund har Enhedslisten og Viggo Jonassen, UFP, foreslået at lave en analyse af et antal sager om dækning af tabt arbejdsfortjeneste, hvor behovet herfor er affødt af skoleproblemer (langvarigt skolefravær, skolemistrivsel eller lignende). Forslagsstillerne vurderer, at der er behov for viden om de bagvedliggende problemer for børn og forældre, så fokus kan rettes mod forebyggende og afhjælpende indsatser.

På byrådsmødet den 27. august 2025 besluttede Byrådet at sende forslaget til besvarelse hos Magistratsafdelingerne for Sociale Forhold og Beskæftigelse (MSB) samt Børn og Unge (MBU).

Byrådet har efterfølgende på byrådsmøde den 3. december 2025 besluttet at iværksætte en todelt analyse:

1

Del 1 vil belyse problem- og sagsforløb for børn og familier med skolefraværsproblematikker fra de første tegn og op til, at der bevilliges tabt arbejdsfortjeneste.

2

Del 2 vil belyse forældres relation til arbejdsgiver og samspillet mellem at være på tabt arbejdsfortjeneste og komme tilbage på arbejde.

Forud for analysen har arbejdsgruppen udarbejdet et kommissorium, der beskriver formål, baggrund og leverancer for analysen. Kommissoriet er vedlagt som bilag 1.

2.1 Formål

Formålet med analysen er at belyse de udfordringer, som børn og familier oplever i forbindelse med skolefraværsproblematikker. Analysen skal pege på mulige tiltag, som ud fra et forældreperspektiv kan bidrage til at nedbringe ufrivilligt skolefravær, mindske behovet for tabt arbejdsfortjeneste og øge sandsynligheden for, at flere forældre kan fastholde eller opnå tilknytning til arbejdsmarkedet.

Disse tiltag skal indgå i drøftelserne af tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med budget 2027.

2.2 Metode

Belysningen er fundet sted via sagsgennemgange og interviews med forældre på tabt arbejdsfortjeneste. Under interviewene er der anvendt en interviewguide, der er vedlagt som bilag 2. Interviewguiden har dannet rammen om de udførte interviews og bidraget til at skabe overblik og en fast struktur gennem de temaer, der skal belyses. Samtidig bidrager interviewguiden til at sikre ensartethed og sammenlignelighed på tværs af interviews.

Forældrenes deltagelse i analysen er frivillig og under forudsætning af samtykke. Forældrene er orienteret om, at en eventuel deltagelse i analysen eller afvisning heraf ikke vil have betydning for deres sag eller igangværende dialog med kommunen. Ligeledes er de informerede om, at de til hver en tid kan tilbagetrække deres samtykke, hvormed de informationer, som de har bidraget med, vil blive taget ud af analysen.

Resultaterne præsenteres i anonymiseret form.

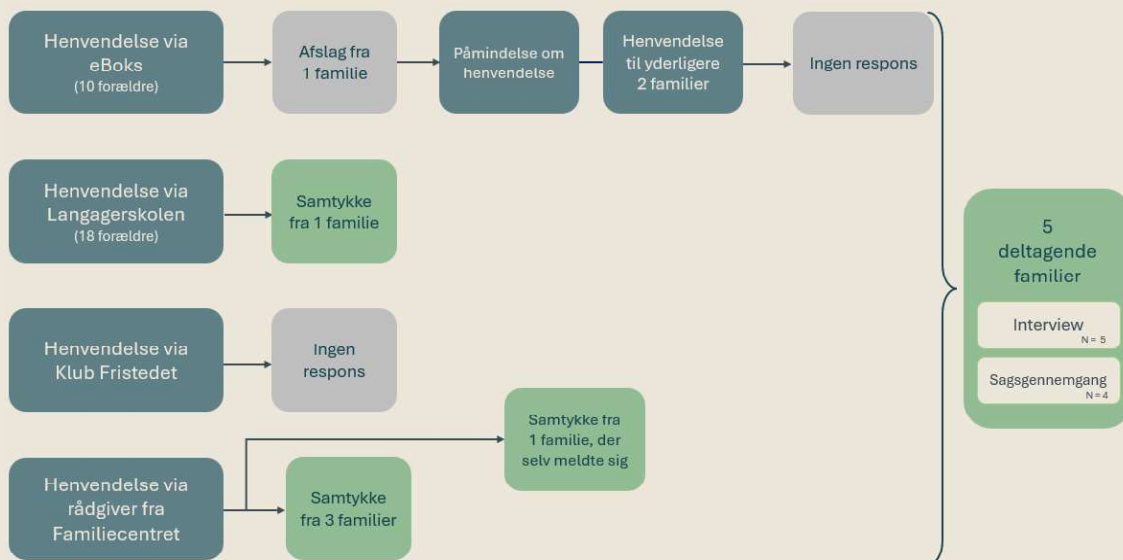
2.3 Målgruppe

Udgangspunktet for analysen var, at ti tilfældigt udvalgte familiers sagsforløb skulle analyseres under forudsætning af samtykke. Fælles for familierne var, at bevillingen af tabt arbejdsfortjeneste havde baggrund i mistrivsel og skolefravær.

2.4 Rekruttering

Det har i praksis ikke været muligt med en tilfældig udvælgelse af ti familier, idet arbejdsgruppen oplevede udfordringer ift. at rekruttere forældre. Til trods for en omfattende indsats for at rekruttere familier til undersøgelsen, er det udelukkende lykkedes at få samtykke fra fem familier. Fire familier har samtykket til både sagsgennemgang og interview, og én familie gav udelukkende samtykke til deltagelse i interview.

Rekrutteringsprocessen er illustreret og beskrevet nedenfor og desuden i bilag 3.



Rekrutteringsudfordringerne kan have betydning for repræsentativiteten af deltagerne i analysen samt muligheden for at sammenligne familiernes forløb. Sagerne er meget forskelligartede, og det er arbejdsgruppens indtryk, at forløbene på området generelt er meget forskellige. Fælles for alle deltagere er dog, at de modtager eller for nyligt har modtaget tabt arbejdsfortjeneste, og at bevilling er begrundet i mistrivsel og skolefraværsproblematikker, som analysens formål beskriver.

2.5 Databehandling

På baggrund af transskribering af de fem interviews, er materialet blevet kondenseret ud fra følgende temaer:

- Baggrund og status
- Dagtilbud og skole
- Hjemmet og familien
- Familiecenter og rådgiver
- Job Aarhus og tilknytning til arbejdsmarkedet
- Afprøvede indsatser
- Forslag og anbefalinger

Temaerne er udvalgt på baggrund af interviewguiden, hvor der specifikt spørges ind til disse områder.

Kondenseringen er brugt til at skabe overblik over de perspektiver, som informanterne har bidraget med. Derudover for at tydeliggøre tematikker, der går igen på tværs af interviews, og som derved kan bidrage til at pege på konkrete initiativer, der kan øge børnenes trivsel, nedbringe ufrivilligt skolefravær samt mindske behovet for tabt arbejdsfortjeneste.

3. Det aktuelle billede

Inden selve analysens resultater præsenteres, beskrives først det aktuelle billede i forhold til skolefravær og derefter tabt arbejdsfortjeneste.

3.1 Børn i skolefravær

Skolefravær er et sammensat problem, som MBU i 2024 besluttede at tilgå med systematisk registrering og opfølgning i skolerne og med en særlig opmærksomhed på at spotte tidlige tegn og forebygge langvarigt fravær ved både at styrke forældresamarbejde og sociale fællesskaber på skolerne.

Foruden ovenstående fokus på skolefravær er der på tværs af MSB og MBU en række konkrete indsatser, der har til hensigt at sikre tidlig hjælp til børn og familier, understøtte børns trivsel samt nedbringe skolefravær. Indsatserne omfatter blandt andet:



Cool Kids

Forløb for børn og unge, der oplever angst eller ængstelighed, der hæmmer barnets trivsel og hverdag.

Basisteam

Tværfaglig systematisk undersøgelse og vejledning til familie og fagpersoner om børn med komplekse, længerevarende psykiske vanskeligheder.

Center for Trivsel, lettilgængeligt behandlingstilbud i Aarhus

Hurtig og lettilgængeligt hjælp til børn og unge i psykisk mistrivsel og deres familier gennem lettere behandlingstilbud.

Tværgående Trivselsteam

Indsatsen tager afsæt i barnets udfordringer og fokuserer på at inddrage familien og skolen samt at finde løsninger så tæt på barnet som muligt. Teamet hjælper skolerne med specialviden om fravær og trivsel, og koordinerer indsatser, så de er målrettet til den enkelte elev.

Fremmødekoordinatorer

Koordinatorerne understøtter skolernes arbejde med fravær og fungerer som sparringspartnere for forældre og lærere. Indsatsen er en prøvehandling på seks skoler og blev besluttet i budgetforliget 2026-2029.

Atlass Familieindsats

Indsatsen er en indsats til forældre, som har børn med autisme og/eller ADHD eller andre komorbide tilstande. Indsatsen er tidsbegrænset. Undervejs afholdes møder med børne- og ungerådgiver og forældre.

Udviklingen i skolefraværet i Aarhus viser et marginalt fald fra 6,8 procent i skoleåret 2023-2024 til 6,7 procent i 2024-2025¹. Dette kan tolkes som et foreløbigt brud med en tidligere negativ udviklingstendens. Samtidig viser nationale analyser imidlertid, at der på landsplan er en stigende udfordring med langvarigt skolefravær blandt børn og unge, hvilket indikerer, at den lokale udvikling i Aarhus indgår i en bredere kontekst med fortsatte udfordringer².

3.1.1 Nationale initiativer ift. skolefravær

Med finanslovsaftalen for 2026 er der afsat midler til etableringen af et nationalt videncenter mod skolefravær, som skal forebygge fravær og understøtte skoler og kommuner i at hjælpe børn og unge tilbage i skole med afsæt i viden om, hvad der virker.

Foruden et nationalt videnscenter har regeringen, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre og Dansk Folkeparti lavet en aftale om nye regler for fravær og specialundervisning i folkeskolen³. Arbejdet med at omsætte den politiske aftale til egentlig lovgivning er i gang. Aftalen lægger op til en tidlig og sammenhængende indsats over for elever med bekymrende fravær, hvor skolerne skal reagere hurtigere, når der opstår mønstre i elevens fravær. Aftalen indebærer blandt andet, at skolen skal iværksætte en støtteplan, der understøttes af PPR, når en elev har samlet 15 dages sygefravær og ulovligt fravær i et kvartal.

¹ Rådmand om stabiliseret skolefravær: Vi gør noget rigtigt

² KL analyse: Elever med bekymrende skolefravær 2011-2025

³ Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) og Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Radikale Venstre og Dansk Folkeparti om nye regler for fravær og specialundervisning i folkeskolen

3.2 Tabt arbejdsfortjeneste

Dette afsnit giver en kort beskrivelse af udfordringsbilledet ift. tabt arbejdsfortjeneste, som er en væsentlig del af baggrunden for igangsættelsen af analysen. Konkret beskrives udviklingen i Aarhus i omfanget af tildelt tabt arbejdsfortjeneste i de seneste år - målt dels ved udgifterne til området og dels ved antallet af børn, hvis forældre modtager tabt arbejdsfortjeneste. Dertil beskrives statistiske fund i forhold til arbejdsmarkedstilknytningen for forældre på tabt arbejdsfortjeneste.

3.2.1 Bevilling af tabt arbejdsfortjeneste

Tabt arbejdsfortjeneste er en kompensation til forældre, der i hjemmet forsørger et barn eller en ung under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse. Tabt arbejdsfortjeneste kan bevilges, hvis det er en nødvendig konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne, at det passes helt eller delvist i hjemmet.

951 børn

havde i 2025 en eller flere forældre, der modtog tabt arbejdsfortjeneste.

20 måneder

var i perioden 2020-26 den gennemsnitlige varighed for tabt arbejdsfortjeneste

Sagsbehandlingstiden på tildelingen af tabt arbejdsfortjeneste kan være langstrakt for forældrene, som ofte står i meget sårbare situationer. Det skyldes blandt andet en meget kompleks lovgivning på området, som kræver, at der indhentes en lang række oplysninger om familien, inden det kan vurderes, om forælderen er i personkredsen for tabt arbejdsfortjeneste. I denne periode kan forældre være nødsaget til at sygemelde sig.

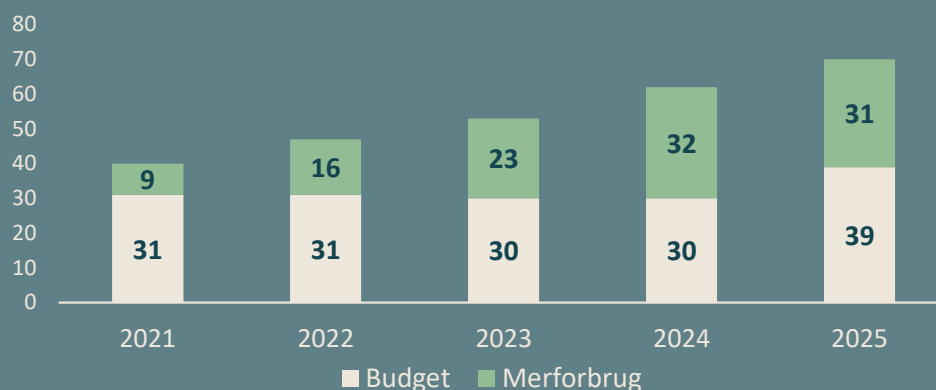
Familiecentret arbejder kontinuerligt med at sikre smidige sagsgange og en ensartet og lovmedholdelig vurdering af personkredsen, hvorfor alle nye ansøgninger om tabt arbejdsfortjeneste vurderes i det samme team bestående af fagkonsulenter.

3.2.2 Udviklingen i omfanget af tildelt tabt arbejdsfortjeneste

Omfanget af tabt arbejdsfortjeneste har i en årrække været stigende, og er de seneste år steget markant. Det gælder både på landsplan og i Aarhus.

Figur 1 giver overblik over økonomien på området for tabt arbejdsfortjeneste og viser budget og merforbrug frem til og med 2025. Det fremgår, at der har været et væsentligt og stigende forbrug i de seneste år, og at merforbruget i både 2024 og 2025 var på over 30 mio. kr.

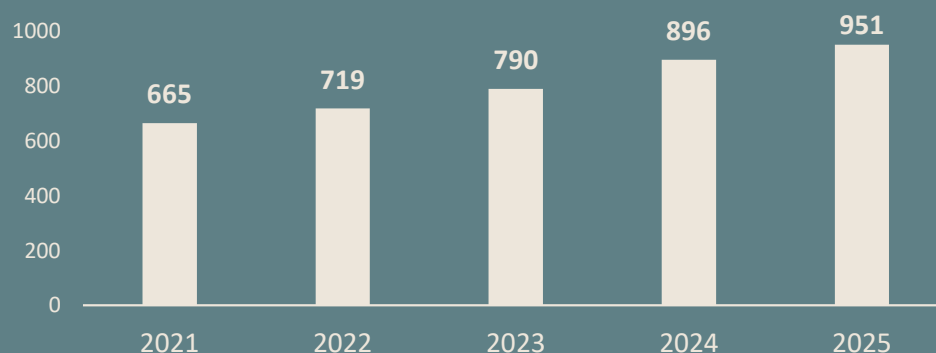
Nettoudgifter
(mio. kr., 26-pl)



Figur 1: Udvikling i budget og merforbrug til tabt arbejdsfortjeneste

Figur 2 viser udviklingen i antallet af børn, hvis forældre modtager tabt arbejdsfortjeneste i Aarhus Kommune. I 2021 var der 665 børn med én eller flere forældre, der modtog tabt arbejdsfortjeneste, mens tallet i 2025 var steget til 951. Det er en stigning på 43 %.

Unikke børn



Figur 2: Udvikling i antallet af børn med én eller flere forældre, der modtager tabt arbejdsfortjeneste

I forbindelse med Budget 2025 lavede MSB, MBU og BA i fællesskab en analyse af tabt arbejdsfortjeneste. Analysen viste, at næsten 70 % af udgiftsstigningen på området kan tilskrives, at tabt arbejdsfortjeneste i stigende grad bevilliges i tilfælde, hvor barnets betydelige og varige nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne eller kronisk lidelse medfører kortere dage i enten skole eller dagtilbud. Dette dækker bl.a. over

flere børn, som skal passes af deres forældre på grund af skolevægring og nedsat undervisningstid.

En analyse af data fra MSB's sagssystemer viser, at en stor del af de forældre, som modtager tabt arbejdsfortjeneste, ikke er i kontakt med kommunens beskæftigelsessystem. Det gælder både før, imens og efter, at forældrene modtager tabt arbejdsfortjeneste. Ud af de 1.003 forældre som i 2025 modtog tabt arbejdsfortjeneste, var der 36 % (357) som også havde en eller flere sager på beskæftigelsesområdet i den periode, hvor de modtog tabt arbejdsfortjeneste. Ud af de 154 forældre, som ophørte med at modtage tabt arbejdsfortjeneste i løbet af 2025 (fx fordi deres barn fyldte 18 år), var der 15 % (23), som efterfølgende har haft en eller flere sager på beskæftigelsesområdet (målt primo juni 2026). Endvidere viser en opgørelse fra Social- og Boligministeriet fra 2025, at kun en ganske lille del (3 %) af de forældre, som ophører med at modtage dækning af tabt arbejdsfortjeneste, er arbejdsløse 1 år efter⁴.

Det overordnede billede er således, at en stor del af de forældre, som modtager dækning af tabt arbejdsfortjeneste, ikke er i kontakt med beskæftigelsessystemet, men også at forældre, som ophører med at modtage tabt arbejdsfortjeneste, i mange tilfælde finder tilbage i job.

3.3 Forældrekommissionens anbefalinger ift. ufrivilligt skolefravær

Som en del af bestillingen af denne analyse blev det ønsket, at Forældrekommissionens 11 anbefalinger inddrages.

Anbefalingerne har en relevans, da de, i overensstemmelse med analysens formål, peger på behovet for tidligere og mere sammenhængende indsatser mod skolefravær samt på strukturelle og organisatoriske tiltag, der kan styrke kommunernes forebyggende arbejde. Derfor vil Forældrekommissionens anbefalinger sættes i relation til de anbefalinger, som arbejdsgruppen på baggrund af sagsgennemgang og interviews fremsætter.

Forældrekommissionen er en national forening drevet af forældre og fagprofessionelle, der arbejder for at styrke forældre i fællesskab og forebygge skolefravær strukturelt. Forældrekommissionen har udarbejdet 11 anbefalinger til at nedbringe ufrivilligt skolefravær i Danmark (bilag 4).

⁴ Børne- og Undervisningsudvalget 2024-25. Sagsnummer: 2025-4980

Anbefalingerne peger på, at skolefravær bliver langt dyrere over tid, hvis der ikke sættes tidligt ind, mens forebyggelse både giver menneskelige og økonomiske gevinster. Kommissionen kritiserer opdelingen mellem almen- og specialtilbud for at forsinke hjælp og forværre problemer og anbefaler i stedet bedre læringsmiljøer med færre elever, kortere skoledage og større faglig frihed. Der efterlyses samtidig mere specialiseret viden i almenområdet, en national enhed samt bedre koordinering gennem en fast tovholder. Der lægges vægt på at stoppe ulovlige magtgreb, tage forældres bekymringer alvorlige og styrke samarbejdet mellem skole og hjem. Desuden skal familier støttes bedre gennem netværk og hurtigere, mere ensartet behandling af tabt arbejdsfortjeneste. Endelig anbefales en forbedret national fraværsregistrering, så mistrivsel opda­ges tidligere og håndteres rettidigt.

4. Analyse

I det følgende præsenteres analysen, som er baseret på både sagsgennemgange og interviews. Derudover er der på baggrund af sagsgennemgangene er der udarbejdet borgerrejser for de familier, der har givet samtykke hertil. Borgerejserne illustrerer *centrale* nedslag i familiernes forløb og er vedlagt som bilag 5.

Analysen bygger på fem forældreperspektiver, som beskriver deres oplevelser af sagsforløbet omkring deres barn og familie, herunder forhold der i nogle tilfælde ligger flere år tilbage. Analysen baserer sig udelukkende på disse perspektiver og giver derfor ikke nødvendigvis et fuldstændigt eller repræsentativt billede.

Indledningsvist præsenteres de fælles overordnede fund.

Gennemgangen af de fem cases viser samlet set, at børnene og familiernes forløb er præget af stor kompleksitet og variation. Samtidig tegner der sig en række fælles mønstre på tværs af sagerne.

I fire af de fem cases beskriver forældrene, at de første tegn på mistrivsel viser sig allerede da børnene går i daginstitutionen. I den femte case opstår mistrivsel først i skolealderen. Forældrene beskriver blandt andet, at barnet har svært ved afleveringer, stort behov for tryghed og forudsigelighed, følelsesmæssige reguleringsvanskeligheder samt udfordringer i relationer til andre børn. I hjemmet kommer mistrivsel blandt andet til udtryk gennem massiv træthed efter dagen i dagtilbud, store følelsesmæssige udsving, sensitivitet, søvnproblemer og behov for mere guidning og støtte end jævnaldrende.

Overgangen fra børnehave til skole opleves som vanskelig for de fire børn, der allerede havde tegn på mistrivsel i daginstitutionen. I to cases fremstår børnene umiddelbart velfungerende i skolen, men udvikler gradvist tegn på mistrivsel i hjemmet i form af udtrætning, mavepine og madlede. I de to øvrige cases viser mistrivsel sig mere direkte i skolen gennem uro og impulsiv adfærd.

I alle fem cases udvikler børnene efter en periode med mistrivsel et sporadisk skolefravær, som over tid fører til nedsat undervisningstid. Der ses variation i hvilke støttende tiltag, der iværksættes i skole, og i hvilket omfang det er skolen eller forældrene selv, der initierer det. Derudover er der i de fem cases også forskel på, i hvilket omfang skolerne forsøger at fastholde kontakten til barnet i forbindelse med deres fravær.

Parallelt med indsatserne i skolen iværksættes der i flere cases kommunale støtteforanstaltninger. Flere familier opsøger desuden private tilbud som psykologrådgivning, forældrekurser og private udredninger.

I alle fem cases får børnene i løbet af skoletiden stillet en psykiatrisk diagnose. Efter udredning visiteres børnene på baggrund af en pædagogisk-psykologisk vurdering (PPV) til specialundervisning i enten specialklasse eller specialskole. Et barn visiteres fra almen klasse til specialskole. De øvrige fire børn visiteres fra almen klasse til specialklasse, hvoraf to af børnene senere visiteres til specialskole.

Fire ud af fem forældre har i en periode udelukkende modtaget tabt arbejdsfortjeneste som eneste forsørgelsesgrundlag, mens en af forældrene har haft en bevilling på 37 timers tabt arbejdsfortjeneste, men efter eget ønske udelukkende har benyttet sig af 32 timers tabt arbejdsfortjeneste for at fastholde en tilknytning til arbejdspladsen på fem timer. I dag er sidstnævnte forælder tilbage i 25 timers arbejde efter ophør af bevillingen af tabt arbejdsfortjeneste (grundet barnets alder).

For nogle af børnene er trivslen i dag forbedret, og flere er gradvist begyndt at øge deres fremmøde i skoletilbud efter længere perioder med skolefravær og nedsat undervisningstid. Andre børn mistrives fortsat og har fortsat et betydeligt fravær fra deres skoletilbud.

Del 1

1

Problem- og sagsforløb for børn og familier med skolefraværsproblematikker

Analysens del 1 omhandler problem- og sagsforløb for børn og familier med skolefraværsproblematikker fra de første tegn og indtil, at der bevilliges tabt arbejdsfortjeneste.

Tematikker, del 1

- Tidlig opsporing og indsats
- Det tætte og forpligtende samarbejde om barnet i mistrivsel
- Faglige kompetencer hos de professionelle omkring barnet

Alle citater i nedenstående er fra de gennemførte interviews og er anonymiseret af hensyn til forældrene.

4.1 Tidlig opsporing og indsats

En gennemgående udfordring blandt forældrene i de fem cases er oplevelsen af, at tegn på mistrivsel og neurodivergens ikke bliver identificeret tidligt nok i barnets liv. Fire ud af fem forældre fremhæver, at tidlig opsporing kan være afgørende for både barnets trivsel og skolegang, da den rette pædagogiske tilgang og støtte potentielt kan forebygge, at udfordringer udvikler sig til svær mistrivsel og skolefravær. Forældrene efterlyser, at deres bekymringer og beskrivelser af barnets mistrivsel i højere grad bliver taget alvorligt og inddraget i vurderingen af barnets behov. En forælder beskriver:



Hvis vi var blevet taget seriøst noget før, havde problemer ikke nået at vokse sig så store.

Samtidig efterspørges også, at fagpersoner tidligt deler observationer af bekymrende eller usædvanlige adfærdsmønstre med forældrene, så der kan skabes en fælles forståelse af barnets situation og iværksættes relevante indsatser så tidligt som muligt. En forælder udtaler:

Hvis der nu var nogen, der havde hvisket os i øret dengang vores barn gik i børnehave: 'Der er noget her, I skal holde øje med', så var vi ikke endt her. Så var han måske blevet udredt lang tid før, og vi var ikke nået til, at han har en mega belastningsreaktion.

Fire ud af fem forældre redegør for, at den tidlige opsporing er særligt udfordrende, når barnet maskerer sine vanskeligheder i daginstitution eller skole, og de tidlige tegn på mistrivsel primært er synlige i hjemmet. I disse tilfælde oplever forældrene, at det kan være vanskeligt at skabe en fælles forståelse med fagpersonalet omkring barnet. En forælder udtaler:

Det er et af problemerne ude i skolerne. De er simpelthen ikke klædt på til børn, der maskerer. De kan ikke se det. De tænker måske nogle gange forsigtig og genert om vores barn. Måske

også, at han var dramatisk, idet han nogle gange havde nogle voldsomme reaktioner.

Forældrenes beretninger peger på, at børn, der maskerer deres vanskeligheder i skolen, ofte har længere vej til både relevante støtteindsatser og eventuel udredning, fordi mistrivlsen primært kommer til udtryk i hjemmet. Det kommer også til udtryk i forhold til kontakten til PPR, som ofte først bliver inddraget når børnene går i skole.

Behovet for tidlig opsporing hænger tæt sammen med adgangen til relevante indsatser. Flere beskriver, at hurtig adgang til støtte/indsats kan være afgørende for at forebygge en forværring af barnets mistrivsel, mens lange ventetider og sagsbehandlinger kan medføre, at problemerne vokser sig større, inden hjælpen iværksættes.

På tværs af de fem cases giver forældrene udtryk for positive erfaringer med indholdet i de kommunale indsatser, som de visiteres til. Desværre er ventetiden på de kommunale indsatser lang, og særligt to af forældrene oplever, at den givne indsats ikke længere er relevant, når tilbuddet igangsættes grundet eskalering i barnets udfordringer i ventetiden:

Det der Back2School er mega fedt. Problemet er bare, at han skulle have haft det tilbud, da han kom på nedsat undervisningstid. Ikke først da han var fuldstændig fraværende på skolen. Så for det første er der noget med ventetid, men udoover det så er det også noget med, at skolen skal blive bedre til at vide, hvad der er for nogle tilbud, de kan henvise eleverne til.

En anden forælder beskriver tilsvarende, hvordan lang sagsbehandlingstid i forbindelse med en børnefaglig undersøgelse opleves som kritisk i en allerede belastet situation:

I den periode hvor han har det rigtig svært, bliver der iværksat en børnefaglig undersøgelse, og det skal tage fire måneder, før den er færdig. På det tidspunkt er vi super pressede, fordi vores barn er udadreagerende og depressiv. Han brugte det meste af sin tid i sin sengeskuffe, og han er så dårlig, at jeg ikke kan få ham ud i haven.

Derudover beskriver to ud af fem forældre en udfordring i manglende psykoeducation i tiden efter, at deres barn er udredt og har fået en psykiatrisk diagnose. Forældrene oplever en begrænset støtte til at omsætte diagnosen til forståelse og håndtering i hverdagen. Forvaltningen i MBU har været i dialog med Børne- og

Ungdomspsykiatrisk Afdeling (BUA), som arbejder på at revidere de nuværende psykoedukationsforløb, så de digitaliseres og fremover kan tilgås online. Forløbene er målrettet familier henvist til udredning og behandling i BUA. Da tilbuddet ligger udenfor kommunalt regi, vil denne tematik ikke blive behandlet videre i analysen og de efterfølgende anbefalinger.

4.2 Det tætte og forpligtende samarbejde om barnet i mistrivsel

Alle fem forældre beskriver, hvordan deres barns mistrivsel får omfattende konsekvenser for familiens samlede hverdagsliv. Hverdagen er præget af bekymringer og et betydeligt følelsesmæssigt pres, som påvirker både arbejdsliv, relationer og den generelle trivsel i familien. Samtidig opleves det som meget ressourcekrævende både at støtte barnet i dets mistrivsel og at kommunikere på tværs af dagtilbud/skole, PPR, Familiecenter og eventuelt regionen i forbindelse med udredning.

Manglen på samlet koordinering udgør en selvstændig udfordring i forløbene. Ansvar for at skabe sammenhæng ender ofte hos forældrene selv, hvilket kommer til udtryk i oplevelsen af, at information ikke deles systematisk mellem aktørerne. De fem forældre beskriver derfor gentagne gange at måtte fungere som bindeled for at sikre, at væsentlige oplysninger ikke går tabt. Som en forælder formulerer det:



Det er meget få roller, som forældrene ikke har (...) Lige pludselig er du klassekammerat, du er skolelærer, du er psykolog, du er jurist, du er hele pakken.

En anden forælder beskriver: *Der er jo ikke nogen, der snakker sammen.*

Forældrene beskriver samarbejdet med skolen som afgørende for barnets trivsel og tilknytning til læringsfællesskabet. På tværs af casene fremstår der forskelle i skolernes håndtering af skolefravær samt i omfanget og karakteren af de støtteindsatser, der tilbydes barnet og familien. Forældre beskriver, at der iværksættes tiltag som tydelig struktur, afskærmning, undervisning i mindre grupper samt ekstra pædagogisk støtte i undervisningen for deres barn, men

forældrene oplever, at det i praksis er vanskeligt for skolen at efterleve de aftalte tiltag. Det varierer desuden, hvorvidt det er skolen eller forældrene, som tager initiativ til at samarbejde om barnet i mistrivsel og skolefravær. Fire ud af fem forældre italesætter, at skolen bør tage mere initiativ i sager om mistrivsel og skolefravær. En forælder beskriver:

Det er mig, der indkalder hele tiden, og det er mig, der insisterer på, at vi skal mødes.

En anden forælder beskriver:

Der blev lavet en plan for hendes tilbagevenden til skole. Men det var mig, der skulle lave planen.

Derudover varierer det, i hvor høj grad skolerne arbejder for at opretholde kontakten til barnet gennem f.eks. onlineundervisning eller hjemmebesøg. En forælder udtaler om samarbejdet med skolen: *Hvis jeg skal ønske noget, så ville jeg ønske en mere struktureret indsats.* En anden forælder beskriver: *Jeg kunne godt have brugt, at skolen viste vejen for os.*

Forældrene beskriver også samarbejdet til PPR som afgørende for barnets trivsel og tilknytning til læringsfællesskabet, idet PPR har ansvar for eksempelvis udarbejdelsen af den pædagogisk psykologisk vurdering (PPV) og eventuel efterfølgende visitation til et specialpædagogisk tilbud. Tre ud af fem forældre oplever, at PPR inddrages for sent i deres børns sag. En forælder beskriver: *PPR kommer relativt sent ind i sagen.* En anden forælder beskriver: *Det er først efter, at vores barn er udredt, at der begynder at ske noget med PPR.*

Forældrene oplever, at PPV'en får stor betydning for både forståelsen af barnets behov og de efterfølgende beslutninger om støtte og skoletilbud. Samtidig beskrives forløbene med udarbejdelsen af en PPV ofte som langvarige, hvilket forstærker familiens pres i en i forvejen vanskelig situation. To ud af fem forældre beskriver desuden udfordringer i forhold til at blive tilstrækkeligt inddraget og hørt i processen, hvilket kan skabe usikkerhed omkring vurderingen. En forælder udtaler:

Vi har kæmpet for at få PPV'en rettet, fordi den er skrevet af nogen, der aldrig har mødt vores barn.

En anden forælder understreger betydningen af PPV'en sådan:

Beskrivelsen i en PPV er så sårbar, fordi den afgør dit barns skoletilbud.

To ud af fem forældre beskriver desuden, hvordan deres barn på baggrund af PPV'en visiteres til en specialklasse, som forældrene ikke vurderer matcher deres barns behov. En forælder udtaler:

Det undrer mig, at man visiterer et barn med autisme og en belastningsreaktion til en nyopstartet specialklasse, hvor de andre børn har nogle helt andre diagnoser. Det er rigtig svært at få til at hænge sammen for de børn, hvis de er i nogle specialklasser, hvor elevsammensætningen ikke er tilpasset autisme.

To ud af fem forældre beskriver i interviewene en oplevelse af, at børnene først afprøves i en specialklasse, inden der eventuelt sker visitation til specialskole. Forældrene peger i den forbindelse på, at økonomiske og organisatoriske rammer kan have betydning for rækkefølgen i de indsatser, der iværksættes.

Samlet set fremhæver de fem forældre betydningen af et tæt og lydhørt samarbejde med både skole og PPR, særligt i situationer hvor barnets mistrivsel ikke nødvendigvis er synlig i skolen. Forældrene peger på, at samarbejdet opleves som afgørende, men også sårbart, og at kommunikation, inddragelse og oplevelsen af sammenhæng i forløbet har stor betydning for både barnets trivsel og familiens oplevelse af støtte. Fire ud af fem forældre understreger desuden vigtigheden af, at initiativ til møder, handleplaner og iværksættelse af indsatser i højere grad kommer fra skole og fagprofessionelle, da familierne ofte befinder sig under et betydeligt følelsesmæssigt pres.

4.3 Faglige kompetencer hos de professionelle omkring barnet

Fire ud af fem forældre efterspørger specialpædagogisk viden hos de fagpersoner, der er omkring deres barn. De fremhæver, at sådanne kompetencer er afgørende for, hvordan barnets behov forstås og håndteres i praksis – herunder om barnets adfærd og reaktioner bliver korrekt fortolket, og om der iværksættes relevante og rettidige støtteindsatser.

De fem forældre beskriver, at skolerne generelt forsøger at iværksætte støtte og individuelle tilpasninger ved tegn på mistrivsel eller

begyndende skolefravær. Indsatserne har typisk til formål at skabe tryk-
hed og aflaste barnet i skolehverdagen. Tre ud af fem forældre fremhæ-
ver, at nedsat undervisningstid ofte anvendes som en central indsats,
men det opleves som en midlertidig aflastning frem for en langsigtet
løsning på barnets mistrivsel.

Samtidig beskriver forældrene, at manglende specialpædagogisk viden
kan skabe usikkerhed i praksis og begrænse mulighederne for at til-
passe indsatsen i almenmiljøet i tide. En forælder citerer eksempelvis
barnets klasselærer for at sige:

*Jeg vil rigtig gerne hjælpe dit barn, men jeg ved ikke
noget om autisme.*

To ud af fem forældre oplever desuden, at skolernes handlemuligheder
er begrænset af rammer og ressourcer.

På tværs af de fem cases peger forældrene derfor på, at en tidligere og
mere målrettet indsats i almenmiljøet i nogle tilfælde kunne have fore-
bygget en forværring af deres barns mistrivsel. Det handler ifølge foræl-
drene ikke om manglende vilje til at hjælpe, men om specialpædago-
gisk viden, konkrete handlemuligheder og rammer, der gør det muligt at
tilpasse læringsmiljøet til barnets behov for eksempelvis struktur, for-
udsigelighed og tydelige rammer.

Del 2

2

Forældres relation til arbejdsgiver og samspillet mellem at være på tabt arbejdsfortjeneste og komme tilbage på arbejde

Analysens del 2 omhandler forældrenes arbejdsmarkedstilknytning,
som dels kan blive udfordret, fordi det kan være vanskeligt at fastholde
eller få et job, hvis forældrene kun kan stå til rådighed i et nedsat antal
arbejdstimer pr. uge. Dels kan det være udfordrende at finde tilbage til
eller ind i et nyt job, når man som forælder - efter måske mange år - ikke
længere er berettiget til at modtage tabt arbejdsfortjeneste.

Arbejdsmarkedstilknytningen blandt forældrene i analysen er forskellig
og er blandt andet påvirket af omfanget af barnets udfordringer og af
mulighederne for fleksibilitet i hjemmet og på arbejdspladsen mv. Fæl-
les for forældrene i analysen er, at de alle på et tidspunkt har eller har
haft en bevilling af tabt arbejdsfortjeneste. Aktuelt er tre ud af fem

forældre forsat på tabt arbejdsfortjeneste, mens en er sygemeldt og en er tilbage på arbejdsmarkedet i 25 timer om ugen.



Tematikker, del 2

- Støtte til at opretholde arbejdsmarkedstilknnytning under tabt arbejdsfortjeneste
- Sammenhæng i vejledningen til forældrene
- En lille arbejdsmarkedstilknnytning undervejs har stor betydning for arbejdsmarkedstilknnytningen efterfølgende.

Alle citater i nedenstående er fra de gennemførte interviews og er anonymiseret af hensyn til forældrene.

4.4 Støtte til at opretholde arbejdsmarkedstilknnytning under tabt arbejdsfortjeneste

Flere af forældrene beskriver, at de i starten af forløbet med bekymrende skolefravær hos deres børn forsøger og ønsker at fastholde en arbejdsmarkedstilknnytning. De forsøger at finde forskellige løsninger for at blive på arbejdspladsen, alt imens deres børn bliver mere og mere udfordrede i forhold til at komme i skole. En forælder fortæller, at hun har haft sit barn med på arbejde flere gange, og en anden forælder fortæller, at hun og hendes mand startede med at dele bevillingen af tabt arbejdsfortjeneste mellem sig i et forsøg på, at begge forældre kunne opretholde tilknnytningen til deres arbejdsplads. Forældrene beskriver således udfordringer i forhold til at få hverdagen til at hænge sammen.

Flere af forældrene beskriver også, at bevillingen af tabt arbejdsfortjeneste derfor gav dem ro til at fokusere på deres børn og børnenes udfordringer. I hvert fald til en start. En forælder udtrykker det:

Det er jo en kæmpe belastning for sådan en familie. Det pres det er, udover at du forsøger at skubbe din søn i skole, og du føler, du ikke rigtig bliver lyttet til, og skal have arbejdslivet til at hænge sammen. Så jeg tror, til at starte med var det en ekstrem lettelse. Og så tror jeg, at mange familier føler sådan en slags samvittighedsgæld, fordi 'vi bliver kompenseret'.

Flere forældre tilføjer, at de - set i bakspejlet - kunne have ønsket en dialog med f.eks. en medarbejder i Job Aarhus, som kunne have givet vejledning og støtte i at fastholde tilknytningen til arbejdsmarkedet i et eller andet omfang i forbindelse med bevillingen af tabt arbejdsfortjeneste. En forælder siger eksempelvis:

Jeg kunne ønske, at man fik noget vejledning. Måske fra en jobkonsulent, som kunne have sagt til os, 'prøv og hør, I ved ikke hvor lang tid det her er' og kunne have snakket lidt om, hvilke konsekvenser det kan have at træde helt ud af arbejdsmarkedet.

Hun uddyber det med:

Fordi der er stor forskel på at have tilknytning til det undervejs i sådan et forløb, og lige få det afbræk, det nu er, snakke med nogle andre mennesker og blive valideret også på baggrund af noget andet end at være forældre til børn, der har det svært, og så sige sit job op.

I en enkelt af de fem cases fremgår det, at rådgiver fra Familiecentret har oplyst familien om, at Familiecentret kan tilbyde samarbejde med en medarbejder i Job Aarhus i forhold til forældrenes jobmæssige situation og muligheder for fleksibelt deltidsarbejde. Forælderen oplyste i interview, at de ikke havde taget imod dette, da de ikke fandt det meningsfuldt at søge job svarende til en time om dagen.

4.5 Sammenhæng i indsatsen og vejledningen til forældrene

I dag eksisterer der ikke en beskæftigelsesrettet indsats, som specifikt er målrettet forældre på tabt arbejdsfortjeneste, og forældrene peger på, at indsatsen omkring tabt arbejdsfortjeneste ikke ses i sammenhæng med en eventuel beskæftigelsesrettet indsats. Den manglende sammenhæng i indsatsen underbygges af forskellige fagsystemer på tværs af afdelinger og komplekse lovgivninger på området for tabt arbejdsfortjeneste og for øvrige forsørgelsesmuligheder. Forældrene giver eksempler på, at der gives modsatrettet vejledning blandt forskellige aktører, f.eks. fra jobkonsulenter, A-kasser og fagforeninger og

beskriver det som tragikomisk, at 'tabt arbejdsfortjeneste og jobcentret ikke snakker sammen'. En forælder siger:

Det ville være smart med et sted, hvor man kunne henvende sig ift. hvad reglerne er. Fordi så får man noget at vide af fagforeningen, som er forkert. Så får man noget andet at vide af A-kassen. Altså en der havde overblikket.

En anden fortæller, at hun oplevede at blive sendt rundt mellem forskellige aktører på området i forbindelse med, at hun gik fra at være på tabt arbejdsfortjeneste til at være på sygedagpenge. Hun startede dialogen med sin rådgiver, og blev derfra henvist til A-kassen, derfra til ydelseskantoret, som orienterede om, at hun har været på tabt arbejdsfortjeneste så længe, at hun ikke var berettiget til sygedagpenge. Her kunne det have været hjælpsomt med en fagperson, der kunne indhente relevant viden og afklare hendes muligheder og rettigheder.

Forældrene fremhæver, at det er særligt vigtigt med en sammenhæng i vejledningen, når bevillingen opstartes, og hvis den reduceres undervejs. Forældrene beskriver det som en udfordring at blive reduceret i enkelte timer, fordi de oplever, at det er vanskeligt at finde et arbejde i de få timer, som bevillingen reduceres, og fordi lovgivningerne ikke spiller sammen, så forældrene i mange tilfælde ikke har ret til dagpenge for de timer, de ikke længere modtager tabt arbejdsfortjeneste. Enkelte forældre oplever det som et paradoks, at når barnet får det bedre og i højere grad trives, får det direkte konsekvenser for forældrenes bevilling af tabt arbejdsfortjeneste og dermed for familiens forsørgelsesgrundlag.

4.6 En lille arbejdsmarkedstilknytning undervejs har stor betydning for arbejdsmarkedstilknytningen efterfølgende

Fire ud af fem forældre har i en periode udelukkende modtaget tabt arbejdsfortjeneste som eneste forsørgelsesgrundlag, mens en af forældrene har haft en bevilling på 37 timers tabt arbejdsfortjeneste, men efter eget ønske udelukkende har benyttet sig af 32 timers tabt arbejdsfortjeneste for at fastholde sit arbejde i de øvrige fem timer om ugen. I dag er sidstnævnte forælder tilbage i 25 timers arbejde efter ophør af bevillingen af tabt arbejdsfortjeneste (grundet barnets alder).

Den forælder, som i dag er tilbage i arbejde på 25 timer, fremhæver, at det har været helt afgørende for hende, at hun i hele perioden med sit barns mistrivsel har prioriteret at fastholde en lille arbejdsmarkedstilknytning. Det har bidraget til, at hun kunne fastholde kompetencer inden for sit arbejdsfelt, givet hende en professionel identitet og en oplevelse af at være andet end en omsorgsperson for sit barn. Samtidig nævner hun, at det har sendt et signal til barnet om, at der stræbes efter at opretholde en "normal hverdag" for familien. Dernæst har det gjort det nemmere for hende at øge arbejdsmarkedstilknytningen gradvist i takt med, at hendes barn fik det bedre. Forælderen fortæller, at hun igennem sit forløb ikke har været kontakt med en medarbejder fra Job Aarhus, men at hun selv i dialog med sin arbejdsgiver har opjusteret antallet af timer på arbejde og oplyst rådgiver herom, så bevillingen af tabt arbejdsfortjeneste kunne nedjusteres tilsvarende.

Det understreges af forælderen, at det at fastholde arbejdsmarkedstilknytningen kræver fleksibilitet fra arbejdsgiver ift. at definere arbejdsopgaver, der ikke haster, og som ikke skal løses indenfor en bestemt tidsramme i løbet af dagen. En anden forælder, der blev opsagt af sin arbejdsgiver, siger:

Det kræver virkelig en fleksibel arbejdsgiver (...). Stabiliteten er jo den, som de fleste virksomheder efterspørger. Og det er jo lige præcis den, man er udfordret på (...). Det er svært at lave en plan, fordi det er så ustabilt. Medmindre det er en arbejdsgiver, hvor man har været før, hvor man kender arbejdsopgaverne, er det svært.

Derudover kræver det også fleksibilitet fra medarbejderen ift. eventuelt at arbejde på skæve tidspunkter og muligvis med andre opgaver end tidligere. Konkret fortæller en forælder, at hun har aftalt med sin arbejdsgiver at gå fra en lederstilling til en medarbejderstilling, og det kunne udelukkende lade sig gøre at fastholde tilknytningen, fordi hendes mand også havde et fleksibelt arbejde og kunne arbejde hjemmefra i perioden.

5. anbefalinger

I nedenstående afsnit peges på mulige tiltag, som ud fra et forældreperspektiv kan bidrage til at øge trivslen, nedbringe ufrivilligt skolefravær samt mindske behovet for tabt arbejdsfortjeneste.



Anbefalinger

- **Tværmagistratsligt samarbejde om børn i mistrivsel**

Det anbefales at etablere et systematisk samarbejde mellem MSB og MBU om børn i mistrivsel med skolefravær. Forslaget skal ses i tæt sammenhæng med modellen *Fælles plan for fraværsopfølgning og -handling*, som indgår i analysen af modeller for flytning af opgave- og budgetansvar for tabt arbejdsfortjeneste til MBU.

- **Tidlig opsporing**

Det anbefales at styrke tidlig opsporing ved, at fagpersoner i dagtilbud og skoler systematisk inddrager og lytter til forældres bekymringer, samt etablerer klare procedurer for registrering, dokumentation og videregivelse af bekymringer med henblik på hurtig indsats.

- **Hurtig hjælp til familierne**

Det anbefales at prioritere at nedbringe ventetider til kommunale tilbud for børn i mistrivsel og med skolefravær. Samtidig foreslås en styrket information til forældre og skoler om Center for Trivsel – lettilgængeligt behandlingstilbud i Aarhus samt en fortsat udvikling af indsatsen PPR tidligere indsats og tættere på praksis.

- **Kompetenceudvikling i daginstitutioner og skoler**

Det anbefales at styrke medarbejdernes kompetencer ift. ADHD, autisme og anden neurodivergens med fokus på pædagogiske strategier og tilpasning af læringsmiljøer. Indsatsen kan kobles til eksisterende kompetenceudviklingsforløb, herunder PLUS, specialområdet samt materiale fra *Dagtilbud for alle* og *Skole for alle*.

- **Øget beskæftigelsesrettet støtte til forældre**

Det anbefales, at der etableres et tæt og forpligtende samarbejde mellem Familiecentret og Job Aarhus. Samarbejdet skal tage udgangspunkt i forældre, der søger om en bevilling af tabt arbejdsfortjeneste eller forældre, der reduceres i deres bevilling af tabt arbejdsfortjeneste. Disse forældre tilbydes et samarbejds møde med deltagelse af forældre, arbejdsgiver samt medarbejdere fra Familiecentret og Job Aarhus.

- **Information og vejledning til arbejdsgivere**

Det anbefales at udarbejde information til arbejdsgivere omkring tabt arbejdsfortjeneste. Informationen fremsendes – efter aftale med forældrene – af en medarbejder i Job Aarhus til arbejdsgiveren.

Problem- og sagsforløb for børn og familier med skolefraværsproblematikker

I komplekse sager med mistrivsel og skolefravær vurderes et systematisk tværmagistratsligt samarbejde mellem MSB og MBU nødvendigt for en at sikre en helhedsorienteret indsats med fokus på barnet, familien og skolen. Anbefaling herom præsenteres nedenfor. Samtidig er formålet at forebygge, at mistrivsel udvikler sig til komplekse og langvarige forløb. Derfor retter de øvrige anbefalinger sig mod at styrke og systematisere de eksisterende indsatser for tidlig opsporing og hurtig hjælp til familierne samt at sikre, at børnene mødes af fagpersoner med de nødvendige kompetencer.

For at kvalificere anbefalingerne er der afholdt sparringsmøder med medarbejdere fra Pædagogik, Undervisning og Fritid (PUF) og PPR.

5.1 Tværmagistratsligt samarbejde om børn i mistrivsel

Baggrund

Forældrene i de fem cases beskriver det som ressourcekrævende både at støtte deres barn i mistrivsel og samtidig koordinere med de mange fagpersoner omkring barnet. Forældrene peger derfor på et behov for tæt koordinering og et styrket samarbejde mellem de fagprofessionelle omkring barnet.

Anbefaling

Det anbefales at betragte skolefravær som et symptom på bagvedliggende mistrivsel hos barnet. Sager med opmærksomhedskrævende fravær er ofte komplekse, og det anbefales derfor, at fagpersoner omkring barnet samarbejder om en helhedsorienteret indsats med fokus på barnet, familien og skolen for at understøtte barnets trivsel og hjælpe barnet tilbage i skolefællesskabet.

Det anbefales at styrke samarbejdet mellem MSB og MBU med afsæt i det fælles værdisæt for arbejdet med skolefravær og trivsel, som lægger op til en proaktiv skolekultur, hvor trivsel er en forudsætning for fremmøde. Værdisætter er vedtaget af Aarhus Byråd vedtog den 24. juni 2020:

Læring, trivsel og uddannelse er vigtige beskyttende faktorer i barnets liv – og en forudsætning for at kunne klare sig selv senere i livet.

Derfor:

- *arbejder vi ud fra en forståelse af, at tilstedeværelse, deltagelse og oplevelsen af at være inkluderet er mulig for alle børn og unge.*
- *bliver fravær tillagt en væsentlig betydning, og der bliver konkret fulgt op, så snart det er nødvendigt*
- *samarbejder vi med hinanden og andre relevante aktører for at hjælpe barnet i skole igen. Skolens ledelse har initiativpligten.*

Et tættere samarbejde mellem magistratsafdelingerne skal understøtte et sammenhængende forløb for barnet og familien gennem en hurtig, systematisk og helhedsorienteret opfølgning på sager med skolefravær som følge af mistrivsel. Samarbejdet skal samtidig sikre, at relevante aktører har fælles retning, viden og ansvar for at understøtte barnets trivsel og deltagelse i skolefællesskabet.

Indhold

- Der foreslås etableret et systematisk samarbejde mellem MSB og MBU omkring børn i mistrivsel med skolefravær, hvor roller, ansvar og samarbejdsstrukturer er tydeligt defineret.

Forslaget skal ses i tæt sammenhæng med modellen: *”Fælles plan for fraværsopfølgning og -handling”* fra analysen vedrørende modeller for flytning af opgave- og budgetansvar for tabt arbejdsfortjeneste til MBU. I modellen foreslås en obligatorisk tids- og handleplan i sager med begyndende opmærksomhedskrævende fravær blandt elever, som tydeliggør ansvar og opgaver i hver af de to magistratsafdelinger.

- Derudover foreslås det, at der sker en erfaringsudveksling på tværs af skolerne ift. at målrette og strukturere arbejdet med fravær, idet nogle skoler arbejder særligt målrettet med skolefravær - og andre skoler kan drage nytte af de erfaringer.

Opmærksomheder

Forslaget i model *”Fælles plan for fraværsopfølgning og -handling”* betyder, at Aarhus Kommune før endelig vedtagelse vil implementere den nye politiske aftale om fravær og specialundervisning, som kommunerne forventeligt skal leve op til fra skoleåret 2027/2028.

Denne implementering vil være i tråd med Forældrekommissionens anbefaling #6 om en systematik i arbejdet med skolefravær.

Derudover vil implementeringen af en fælles plan for fraværsopfølgning og -handling kunne styrke systematikken i skolernes arbejde med skolefravær, hvilket efterspørges af forældrene i de fem cases.

5.2 Tidlig opsporing

Baggrund

På tværs af de fem cases beskriver forældrene en oplevelse af, at tegn på mistrivsel ved deres barn ikke identificeres tidligt nok. Flere forældre beskriver samtidig, at børnene ofte maskerer deres udfordringer i dagtilbud eller skole, hvilket betyder, at tegn på mistrivsel i højere grad kommer til udtryk i hjemmet. I den forbindelse fremhæver forældrene betydningen af, at deres observationer og bekymringer bliver taget alvorligt og inddraget som en vigtig del af det faglige vurderingsgrundlag.

Anbefaling

Det anbefales, at daginstitutioner og skoler arbejder systematisk med at inddrage og lytte til forældres observationer og bekymringer som en central del af den tidlige opsporing af mistrivsel hos børn. Forældre har ofte et indgående kendskab til barnets adfærd og reaktioner på tværs af hjem, dagtilbud og skole og kan derfor bidrage med væsentlige observationer af tidlige tegn på mistrivsel eller særlige behov hos barnet. Tidlig og systematisk inddragelse af forældres perspektiv kan bidrage til, at barnets behov identificeres og imødekommes allerede ved skolestart. Herved kan konkrete tiltag iværksættes som understøttelse i almenmiljøet hvormed risikoen for længerevarende mistrivsel og skolefravær kan forebygges.

Derudover anbefales det, at skolerne fortsætter deres systematik omkring fraværsregistrering, så de tidligt får øje på fraværs mønstre som et tegn på begyndende mistrivsel samt hurtigt kan initiere dialog med familierne herom. Familierne i de fem cases giver udtryk for, at det er væsentligt, at skolerne tager initiativ til dialog og eventuelle indsatser samt udarbejder en handleplan for barnets tilbagevenden til skole.

Hvis erfaringerne med prøvehandlingen vedr. Fremmødekoordinator på skolerne er positive anbefales det desuden, at flere skoler får mulighed for at samarbejde med fremmødekoordinatorer, som kan understøtte den tidlige opsporing samt fungere som sparringspartnere for forældre og fagpersonale på skolerne.

Indhold

Indsatsen kan blandt andet bestå af:

- At fagpersoner i daginstitutioner og skoler er lydhøre over for forældres bekymringer for barnets trivsel og udvikling samt reagerer relevant på de forhold, der bringes op. Derudover kan der etableres tydelige procedurer for, hvordan bekymringer fra forældre registreres, dokumenteres og eventuelt videregives til relevante fagpersoner (PPR, Familiecentret mv.) med henblik på kvalificeret vurdering, koordinering og eventuel iværksættelse af relevante tidlige indsatser.
- At skolerne fortsætter systematikken omkring fraværsregistrering mhp. tidligt at få øje på fraværsmønstre.
- At indsatsen vedr. Fremmødekoordinatorer udbredes til flere skoler mhp. At understøtte den tidlige opsporing samt fungere som sparringspartnere for forældre og fagpersonale i sager om mistrivsel og skolefravær.

Opmærksomheder

Ovenstående er i tråd med Forældrekommissionens anbefaling #8 vedr. fokus på et mere tillidsbaseret samarbejde mellem familier og fagprofessionelle, hvor forældres erfaringer ses som vigtig viden om barnets trivsel og udvikling.

5.3 Hurtig hjælp til familierne

Baggrund

Flere forældre i de fem cases beskriver, at hurtig adgang til støtte og indsatser er afgørende for at forebygge forværring af barnets mistrivsel. Flere peger på, at mistrivsel forværres i ventetiden, hvilket øger belastningen for hele familien. Forældrene beskriver desuden, at de har svært ved at finde relevante kommunale tilbud ved begyndende mistrivsel og skolefravær. Flere oplever, at det er vanskeligt at få overblik over, hvor de skal henvende sig, og hvilke muligheder der findes for støtte i en tidlig fase. Nogle forældre beskriver også usikkerhed omkring indgangen til hjælp, hvilket betyder, at de selv må bruge betydelige ressourcer på at opsøge støtte.

Flere forældre fremhæver desuden behovet for tidlig inddragelse af PPR i barnets sag, og at forældrene inddrages aktivt i udarbejdelsen af en pædagogisk psykologisk vurdering (PPV).

Anbefaling

Det anbefales at prioritere at nedbringe eventuel ventetid på kommunale indsatser til børn i mistrivsel og skolefravær mhp. at forebygge en forværring af barnets mistrivsel. En del af svaret herpå kan være Aarhus Kommunes lettilgængelige behandlingstilbud Center for Trivsel, som blev etableret i december 2024. Centret eksisterede således ikke på det tidspunkt, hvor børnene i de fem cases udviste de første tegn på mistrivsel. Centret tilbyder én samlet indgang for børn og unge i let til moderat mistrivsel, som kan rådgive familierne og tilbyde behandling. Center for Trivsel har det samlede overblik over kommunale indsatser, som forældrene efterspørger, og kan således bidrage til at guide forældrene til den rette indsats.

Derudover anbefales det, at dagtilbud og skoler inddrager PPR på et tidligere tidspunkt i barnets forløb. I flere af de fem cases ses det, at PPR først bliver involveret sent i processen, ofte på et tidspunkt hvor barnet allerede oplever betydelig mistrivsel og omfattende skolefravær. Det er vigtigt, at dagtilbuddenes og skolernes vurdering af barnets trivsel ikke begrænser mulighederne for at inddrage PPR – særligt i tilfælde hvor barnet maskerer sine vanskeligheder i hverdagen. Denne anbefaling understøtter det igangværende arbejde med “PPR tidligere indsats og tættere på praksis”, hvor fokus er at PPR kommer tidligere ind i opgaven og arbejder i praksisnær understøttelse i fællesskabet omkring børnene.

I de tilfælde, hvor det er nødvendigt at udarbejde en PPV anbefales det desuden, at der er en særlig opmærksomhed på det tætte samarbejde med forældrene. Forældrenes perspektiver, observationer og viden om barnet bør indgå som en central del af vurderingsgrundlaget. Der bør være særlig opmærksomhed på partshøringen, hvor forældrene oplever sig lyttet til og får mulighed for at bidrage til indholdet i PPV'en, så vurderingen i høj grad afspejler barnets samlede behov, ressourcer og udfordringer på tværs af hjem og skole. Et tæt og tillidsfuldt forældresamarbejde kan bidrage til en mere nuanceret forståelse af barnet og understøtte, at barnet får den støtte og det skoletilbud, der bedst matcher dets forudsætninger og trivsel.

Indhold

Indsatsen kan bestå af:

- At prioritere at nedbringe ventetid til kommunale tilbud til børn i mistrivsel og skolefravær.
- At kommunikere yderligere til forældre og skoler om Center for Trivsel samt et fokus på, at centret understøtter en

sammenhængende koordinering mellem familien, skoler, PPR og rådgivere i klyngerne, så familier oplever en helhedsorienteret indsats. Dette i forlængelse af det arbejde, der pågår ift. at udarbejde et kommissorium for samarbejdet mellem Center for Trivsel, PPR samt skolerne.

- At fortsat styrke arbejdet med “PPR tidligere indsats og tættere på praksis”, så PPR kommer tidligt ind i sager med børn med mistrivsel og begyndende skolefravær.
- At PPR styrker det tætte samarbejde med forældrene i forbindelse med udarbejdelsen af PPV’en, herunder partshøringen og relevante justeringer på baggrund heraf.

Opmærksomheder

Ovenstående anbefaling er i tråd med Forældrekommissionens anbefaling #1 vedr. forebyggende tiltag og hjælp til børn og familier i rette tid.

5.4 Kompetenceudvikling i daginstitutioner og skoler

Baggrund

Forældrene i de fem cases oplever, at fagpersonale i daginstitutioner og skoler i nogle tilfælde har begrænset viden om ADHD og autisme, hvilket kan udgøre en udfordring for den tidlige opsporing. Samtidig peger flere forældre på, at deres barn potentielt kunne have forblevet i almenklassen, hvis der havde været tilstrækkelige kompetencer til at forstå og imødekomme barnets behov for struktur, forudsigelighed og pædagogisk støtte.

Anbefaling

Det anbefales, at der igangsættes målrettet kompetenceudvikling i dagtilbud og skoler med fokus på neurodivergens, herunder særligt ADHD og autisme.

Kompetenceudviklingen skal understøtte en tidligere opsporing af tegn på mistrivsel og udviklingsmæssige udfordringer, så der kan sættes rettidigt ind. Derudover skal kompetenceudvikling bidrage til, at fagpersonale i højere grad kan støtte børnene i deres behov og tilpasse læringsmiljøet, så flere børn kan fastholdes i almene fællesskaber med den rette støtte.

Indhold

Indsatsen kan bestå af:

- Systematisk kompetenceudvikling i ADHD, autisme og andre former for neurodivergens med fokus på pædagogiske strategier

i praksis samt at tilpasse læringsmiljøer til børn med behov for struktur, forudsigelighed og pædagogisk støtte.

- Indsatsen kan evt. sammentænkes med PLUSkompetenceforløb til skoler, som ikke har PLUSklasser, men som ønsker kompetenceudvikling til deres personale samt det udviklingsarbejde der pågår i forhold til kompetenceudvikling af medarbejdere i specialklasser og -skoler. Derudover er der i forbindelse med Dagtilbud for alle og Skole for alle udarbejdet materiale til kompetenceudvikling, der med fordel kan implementeres. Både i forhold til fagligt materiale, men også i forhold til organisering, samarbejde samt sparring med PPR.

Opmærksomheder

Anbefalingen er i tråd med Forældrekommissionens anbefaling om at styrke det specialiserede vidensniveau i almenområdet.

Forældres relation til arbejdsgiver og samspillet mellem at være på tabt arbejdsfortjeneste og komme tilbage på arbejde

I det følgende præsenteres to anbefalinger til det videre arbejde med at styrke arbejdsmarkedstilknytningen for forældre som modtager tabt arbejdsfortjeneste. Anbefalingerne er udarbejdet med afsæt i de identificerede tematikker samt forældrenes ønsker og forslag til at styrke samspillet mellem at være på tabt arbejdsfortjeneste og komme tilbage på arbejde.

For at kvalificere anbefalingerne er der afholdt sparringsmøder med relevante afdelingsledere og medarbejdere i Familiecentret og i Job Aarhus.

5.5 Øget beskæftigelsesrettet støtte til forældre

Baggrund

I dag eksisterer der ikke en beskæftigelsesrettet indsats, som specifikt er målrettet forældre på tabt arbejdsfortjeneste, og forældrene i analysen efterspørger støtte til at fastholde arbejdsmarkedstilknytningen allerede, når tabt arbejdsfortjeneste bevilliges, eller når bevillingen reduceres.

Flere forældre efterspørger en større systematik i samarbejdet omkring forældrenes indsats og vejledning med henblik på at skabe en større sammenhæng i støtten til forældrene. Forældrene har brug for at få samlet viden om lovgivningerne ift. tabt arbejdsfortjeneste og øvrige forsørgelsesmuligheder.

Anbefaling

Det anbefales, at der etableres et tæt og forpligtende samarbejde mellem Familiecentret og Job Aarhus. Samarbejdet skal tage udgangspunkt i forældre, der søger om en bevilling af tabt arbejdsfortjeneste eller forældre, der reduceres i deres bevilling af tabt arbejdsfortjeneste. Det er vigtigt, at der sikres en tydelig forventningsafstemning og kommunikation omkring roller, ansvar og opgaver i samarbejdet.

Indhold

Det anbefales, at det forpligtende samarbejde konkret udmøntes ved, at der tilbydes samarbejds møder med deltagelse af forældre, arbejdsgiver samt medarbejdere fra Familiecentret og Job Aarhus. Det er vigtigt, at medarbejderne fra både Familiecentret og Job Aarhus har indsigt i de særlige muligheder og udfordringer, som gør sig gældende ift. tabt arbejdsfortjeneste.

På samarbejds mødet tages der afsæt i forældrenes situation, motivation, behov, ønsker og kompetencer. Der orienteres om muligheder for tilknytning til arbejdsmarkedet og potentielle konsekvenser af ikke at være tilknyttet arbejdsmarkedet. Der kan også gives vejledning i at fastholde, øge eller genskabe arbejdsmarkedstilknytningen samt gives information om Job Aarhus' øvrige tilbud, der kan understøtte en tilbagevenden til arbejdsmarkedet. Kommunens vejledning vil være rettet mod både forældre og arbejdsgiver for at understøtte, at de bedst mulige løsninger findes mellem de to.

Opmærksomheder

Anbefalingen er kvalificeret af relevante afdelingsledere og medarbejdere i Familiecentret og i Job Aarhus. Anbefalingen læner sig op ad de foreløbige gode erfaringer fra den aktuelle prøvehandling 'Tidlig hjælp til forældre, der er fraværende fra deres job', som MSB fik midler til af afprøve i Budget 2026. De foreløbige resultater viser, at et tæt forpligtende samarbejde mellem Familiecentret og Job Aarhus er vigtigt, og at det er værdifuldt at afholde samarbejds møder med deltagelse af forældre, medarbejdere fra Familiecentret, medarbejdere fra Job Aarhus og arbejdsgiver.

I første omgang fokuseres der ikke på forældre, som står til helt at op-høre med at modtage dækning af tabt arbejdsfortjeneste, fordi erfaringen fra en tidligere effektinvestering i MSB er, at det er vanskeligt at rekruttere forældre fra denne målgruppe til en beskæftigelsesvejledende indsats. Til trods for et stort fokus på at rekruttere forældre til indsatsen, herunder invitationsbreve til 200 forældre, lykkedes det ikke at finde tilstrækkeligt med deltagere til indsatsen, og investeringsmodellen blev derfor lukket igen.

Indsatsen bør forankres ved et mindre antal medarbejdere i Job Aarhus med indgående viden om tabt arbejdsfortjeneste og de særlige muligheder og udfordringer, som gør sig gældende på dette område. De potentielle effekter af anbefalingen er endnu ikke vurderet eller sammenholdt med ressourcetrækket i anbefalingen, hvorfor det

foreslås, at anbefalingen i første omgang afprøves på et afgrænset antal forældre.

5.6 Information og vejledning til arbejdsgivere

Baggrund

Megen af den information, der i dag findes om tabt arbejdsfortjeneste, retter sig til forældre og formidles på kommunens hjemmeside og via forældrenes rådgivere i Familiecentret. Det er forældrenes oplevelse, at arbejdsgiverne ikke understøttes i at fastholde eller genskabe arbejdsmarkedstilknytningen for de medarbejdere/forældre, der modtager tabt arbejdsfortjeneste. En forælder peger på, at det er afgørende, at både medarbejder og arbejdsgiver er fleksibel, hvis arbejdsmarkedstilknytningen skal fastholdes i perioden, hvor medarbejderen modtager tabt arbejdsfortjeneste.

Anbefaling

Det anbefales, at der udarbejdes information til arbejdsgivere omkring tabt arbejdsfortjeneste. Informationen fremsendes – efter aftale med forældrene - af en medarbejder i Job Aarhus til arbejdsgiveren. Informationen kan eventuelt fremsendes i forbindelse med samarbejds mødet, som foreslås afholdt i anbefalingen om *øget beskæftigelsesrettet støtte til forældre*.

Indhold

Informationen kan f.eks. indeholde viden om:

- Hvordan arbejdsgiver kan bidrage til at fastholde medarbejdere, der i en periode udelukkende kan arbejde få timer om ugen, f.eks. ved at tilbyde medarbejderen fleksible opgaver og arbejdstid.
- Erfaringer ift. de potentielle gevinster for både arbejdsplads og medarbejder ved at fastholde tilknytningen til arbejdspladsen.
- Hvor arbejdsgivere kan få yderligere vejledning til at fastholde medarbejdere på tabt arbejdsfortjeneste, f.eks. hos en medarbejder i Job Aarhus med særlig viden om tabt arbejdsfortjeneste.

Informationen skal fokusere på potentialerne i, at arbejdsgiver via en fastholdelsesstrategi dels kan gøre en forskel for den enkelte medarbejder, og dels kan forvente at få en erfaren medarbejder tilbage på flere timer. Informationen kan med fordel målrettes arbejdsgivernes sociale ansvarlighed på linje med information om f.eks. fleksjob.

Informationen kan udarbejdes med inspirationen fra den vejledning, som arbejdsgivere får, når en medarbejder sygemeldes. Vejledningen skal være konkret, let og tilgængelig.

Opmærksomheder

Anbefalingen er kvalificeret af relevante afdelingsledere og medarbejdere i Familiecentret og i Job Aarhus.

6. Bilag

Bilag er vedhæftet i separate dokumenter.



Bilag 1: Kommissorium

Bilag 2: Interviewguide

Bilag 3: Rekrutteringsproces

Bilag 4: Forældrekommisionens 11 anbefalinger

Bilag 5: Borgerrejser



Kommissorium.

Analyse af forældreperspektiv ifm. tabt arbejdsfortjeneste

25. februar 2026

Side 1 af 4

Kommissoriet beskriver formål, baggrund og leverancer for en analyse af forældreperspektivet ifm. tabt arbejdsfortjeneste som følge af mistrivsel og ufrivilligt skolefravær.

Formål

Formålet med analysen er at belyse de udfordringer, som børn og familier oplever i forbindelse med skolefraværproblematikker. Analysen skal pege på mulige tiltag, som ud fra et forældreperspektiv kan bidrage til at nedbringe ufrivilligt skolefravær, mindske behovet for tabt arbejdsfortjeneste og øge sandsynligheden for, at flere forældre kommer tilbage på arbejdsmarkedet. Disse tiltag skal indgå i drøftelserne af tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med budget 2027.

Børn og Unge

Pædagogik, Organisation og Sundhed
Aarhus Kommune

Sociale Forhold og Beskæftigelse

Fagligt sekretariat
Aarhus Kommune

Analysen skal samtidig fungere som et kvalitativt supplement til eksisterende indsats på området og bidrage med ny viden om, hvilke tidlige indsatser der med fordel kan iværksættes, samt hvordan både arbejdsgiver og forvaltninger bedst kan støtte familierne, så mistrivsel, skolevægring og tabt arbejdsfortjeneste forebygges.

Sagsbehandlere:

Kathrine Weise Dalgaard, MBU

Trine Fogh, MBU

Marianne Kjær Lauridsen, MSB

Baggrund

De forhenværende analyser af væksten i udgifter til tabt arbejdsfortjeneste har primært været fokuseret på den kommunaløkonomiske belastning. På baggrund heraf foreslår Enhedslisten og Viggo Jonassen, UFP, at lave en analyse af et antal sager om dækning af tabt arbejdsfortjeneste, hvor behovet for sådan dækning er affødt af skoleproblemer (skolevægring, skolemistrivsel eller lignende). Forslagsstillerne vurderer, at der er behov for viden om de bagvedliggende problemer for børn og forældre, så fokus kan rettes mod forebyggende og afhjælpende indsatser.

Byrådet besluttede den 27. august 2025 at sende forslag fra Enhedslisten og Viggo Jonassen, UFP, om tabt arbejdsfortjeneste ved skolevægring og lignende til besvarelse hos Magistratsafdelingerne for Sociale Forhold og Beskæftigelse og Børn og Unge.

Byrådet har efterfølgende på byrådsmøde den 3. december 2025 besluttet at iværksætte en todelt analyse. Del 1 vil belyse problem- og sagsforløb for børn og familier med skolefraværproblematikker fra de første tegn og op til, at der bevilliges tabt arbejdsfortjeneste. Del 2 vil belyse forældres relation til arbejdsgiver og samspillet mellem at være på tabt arbejdsfortjeneste og komme tilbage på arbejde.



Snitflader for andre igangværende opgaver og genstandsfelt for analyse

25. februar 2026
Side 2 af 4

Analysen bidrager ind i det allerede igangværende arbejde om skolefravær og tabt arbejdsfortjeneste på tværs af Magistratsafdelingerne for Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse. Analysen bygger ovenpå eller har snitflader til følgende opgaver eller initiativer:

- **Analyse af tabt arbejdsfortjeneste 2025**
Byrådet bestilte i budget 2025 en analyse, som skulle belyse, hvordan der kan skabes strukturel balance på det specialiserede socialområde og afdækker mulighederne for opgavebortfald på beskæftigelsesområdet. Analysen indeholdt en delanalyse med fokus på tabt arbejdsfortjeneste, som bl.a. pegede på 11 nye initiativer.
- **Initiativer fra Budget 2026**
På baggrund af bl.a. resultaterne fra analysen af tabt arbejdsfortjeneste 2025, blev der i Budget 2026 besluttet en række initiativer bl.a. med fokus på at nedbringe skolefravær, understøtte medarbejdere på specialområdet, hjælpe forældre, der er fraværende fra deres job samt styrke samarbejde mellem MSB og MBU på området.
- **Model for ny organisering vedr. tabt arbejdsfortjeneste**
På baggrund af et forslag fra Venstre besluttede Byrådet på byrådsmøde den 18. februar 2026, at Magistratsafdelingen for Børn og Unge og Magistratsafdelingen for Sociale Forhold og Beskæftigelse i fællesskab skal udarbejde og fremlægge en samlet model for, hvordan opgaven og ansvaret for tabt arbejdsfortjeneste evt. kan samles under Magistratsafdelingen for Børn og Unge, med henblik på at styrke den tidlige og forebyggende indsats mod langvarigt skolefravær. En sådan model kan styrke incitamentet til tidlig, pædagogisk indsats i almenområdet og sikre, at forebyggelse prioriteres, før problemer vokser sig store.
- **11 anbefalinger fra forældrekommisionen**
Forældrene bag dokumentaren "Skolens tabte børn" har udarbejdet 11 anbefalinger til nedbringelse af ufrivilligt skolefravær¹.
Det er i bestillingen fra forslagsstillere efterspurgt, at disse anbefalinger medtænkes i analysen.

Leverancer

Analysen udarbejdes som en samlet analyse med et todelt fokus. Analysen belyser:

¹ [Forældrekommisionen](#)



1. problem- og sagsforløb for børn og familier med skolefraværsproblematikker fra de første tegn viser sig i familien, dagtilbud og skole og i perioden op til, at der bevilliges tabt arbejdsfortjeneste.
2. forældrenes relation til arbejdsgiver og samspillet mellem det at være på tabt arbejdsfortjeneste og komme tilbage på arbejdsmarkedet.

25. februar 2026
Side 3 af 4

Magistratsafdelingerne for Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse samarbejder om at udarbejde analysen. Børn og Unge er primær tovholder på del 1, mens Sociale Forhold og Beskæftigelse er primær tovholder på del 2.

Målgruppe

Under forudsætning af samtykke fra familierne analyseres ti tilfældigt udvalgte familiers sagsforløb.

Fælles for de ti familier er, at bevillingen af tabt arbejdsfortjeneste har baggrund i mistroivsel og skolefravær.

For at omfavne de to dele i analysen, inddeles de ti familier i følgende to grupper:

- 5 sager, hvor der er bevilliget TA indenfor de sidste 6 måneder
- 5 sager, hvor der er bevilliget TA i 2 år eller mere.

Metode

Belysningen sker via sagsgennemgang og interviews. Deltagelse i analysen er frivillig og under forudsætning af samtykke.

Resultaterne præsenteres i anonymiseret form, og forældrene orienteres om, at en eventuel deltagelse i analysen eller afvisning heraf ikke vil have betydning for deres sag eller igangværende dialog med kommunen.

Organisering

Arbejdet med analysen forankres i strategisk styregruppe MSB/MBU.

Selve analysen udføres af konsulenter fra hhv. MSB og MBU:

- Marianne Kjær Lauridsen, MSB
- Trine Fogh, MBU
- Kathrine Weise Dalgaard, MBU

I processen for udarbejdelse af analysen gives der en afrapportering af de indledende resultater til henholdsvis Social- og Beskæftigelsesudvalget og Børn- og Ungeudvalget.

Den endelige analyse afrapporteres til rådmændene i begge magistratsafdelinger og til Strategisk Styregruppe MSB/MBU, som også følger initiativerne



vedr. mistrivsel, skolefravær og tabt arbejdsfortjeneste fra Budget 2026-2029.

25. februar 2026
Side 4 af 4

Tidsplan

Analysen igangsættes i marts 2026. Sagsgennemgang og interviews forventes at blive udført i april, således de indledende resultater kan præsenteres i forbindelse med temadrøftelsen vedr. tabt arbejdsfortjeneste i Social- og Beskæftigelsesudvalget den 27. maj 2026. De indledende resultater afreporteres ligeledes til Børn- og Ungeudvalget.

Den endelige analyse vil foreligge i sommeren 2026 med det formål at bidrage med yderligere perspektiver og konkrete initiativer til budgetforslag 2027.



Interviewguide – Analyse af forældreperspektivet ift. tabt arbejdsfortjeneste

Introduktion (10 min)

<i>Formål</i>	Først og fremmest tusind tak for, at du vil stille op til et interview med os – det er en vigtig del af, at vi i kommunen kan blive klogere på, hvordan vi kan forbedre vores hjælp til familier, hvor børnene oplever udfordringer ift. mistrivsel og fravær. Som du kunne se i invitationen til interviewet, har vores undersøgelse fokus på to temaer, som vi gerne vil drøfte med dig: 1. Sagsforløb for børn og familier med skolefraværsproblematikker fra de første tegn viser sig i familien, dagtilbud og skole og i perioden op til, at der bevilliges tabt arbejdsfortjeneste 2. Forældrenes relation til arbejdsgiver og samspillet mellem det at være på tabt arbejdsfortjeneste og komme tilbage på arbejdsmarkedet. Vi har ca. 1 time sammen, og vi starter med en kort præsentation af os selv.
<i>Præsentation af medarbejdere</i>	Jeg hedder X og arbejder i Børn og Unge og jeg har min kollega X med, som arbejder i Sociale Forhold og Beskæftigelse. Disse to afdelinger har stort set altid medarbejdere involveret, når familier bliver modtagere af tabt arbejdsfortjeneste. Derfor sidder vi her begge i dag. Derudover er vi to af praktiske hensyn: Den ene af os vil primært stille spørgsmålene, mens den anden undervejs i interviewet noterer pointer. For os begge gælder det, at vi arbejder med analyser og lignende – vi har ikke direkte noget at gøre med den indsats eller sagsbehandling, som kommunen leverer til borgerne.
<i>Fortrolighed og anonymt</i>	Inden vi går i gang med selve interviewet, vil jeg gerne gøre opmærksom på, at det, du fortæller i interviewet, vil blive optaget og gemt i maksimalt en måned. Det, du fortæller, bliver behandlet fortroligt og at du vil være helt anonym i af rapporteringen af vores resultater. <i>[forklar evt. at selvom der sikkert kommer meget sagsspecifikke oplysninger frem i interviewet, så vil de ikke komme med i analysen].</i>



<i>Interviewet får ikke betydning for din konkrete sag</i>	Det er alene os, der arbejder med analysen, som får indsigt i interviewene. Det betyder, at det du siger ikke kommer til at påvirke behandlingen af din konkrete sag.
<i>Muligt at tilbagekalde samtykke</i>	Det er ligeledes vigtigt at gøre opmærksom på, at du til enhver tid kan tilbagekalde det samtykke, du har givet til, at vi behandler oplysninger om dig og dit barn til den her undersøgelse. Det gælder både oplysninger fra interviewet i dag og oplysninger fra sagsdokumenter. Det sker ved skriftlig henvendelse til den hovedpostkasse, der er angivet i samtykkeerklæringen.

Del 1 – De tidlige tegn på mistrivsel og baggrund for bevilling af TA (20 min)

<i>Baggrund</i>	I den første del af interviewet vil vi gerne høre om sagsforløbet frem til, du blev bevilget tabt arbejdsfortjeneste. a) Inden vi dykker ned i selve sagsforløbet, vil du fortælle, hvad du hedder, og hvorfor du er blevet tildelt tabt arbejdsfortjeneste? <i>[spørg også gerne til, hvor længe vedkommende har modtaget tabt arbejdsfortjeneste, og hvor mange timer der dækkes, og om timetal er justeret]</i>
<i>Udfordringsbillede</i>	b) Kan du fortælle, hvordan forløbet for dit barn og jeres familien har udviklet sig over tid? Hvornår oplever I de første tegn på, at jeres barn mistrives? i) Hvordan kom den tidlige mistrivsel til udtryk? ii) Er det forskel på, hvordan mistrivlsen kom til udtryk hjemme, i DT, skole, SFO? iii) Hvordan oplever I, at mistrivlsen udvikler sig i perioden frem til, at en forælder bevilges TA?
<i>Tiltag i familien</i>	c) Hvordan har I som forældre og familie håndteret jeres barns mistrivsel? i) Har I gjort nogle tiltag hjemme – og i så tilfælde hvilke? ii) Hvad har fungeret godt for jer som familie? iii) Har I rakt ud til jeres netværk ift. jeres barns trivsel? iv) Har I rakt ud til andre (fx frivillige organisationer eller fagprofessionelle i privat regi) ift. jeres barns trivsel? v) Hvis ja – hvad har de kunnet hjælpe jer med?



<i>Initiativer og kontakt til fagpersoner omkring dit barn</i>	d) Hvilke fagpersoner har været involveret i forløbet omkring jeres barn – og hvilke initiativer har der været igangsat? i) Har der været ændringer eller udvikling i, hvilke fagpersoner og indsatser der har indgået i forløbet over tid? <i>[nævn evt. at fagpersoner kan være pædagoger, lærere, skoleledelse, PPR, socialrådgivere m.fl.]</i> ii) I hvilken grad oplever I, at initiativerne gør en forskel for jeres barns mistrivsel? Både tidligt i forløbet, men også undervejs i forløbet. iii) Når I tænker tilbage på jeres barns forløb. Kunne fagpersoner omkring jeres barn eller jeres familie have gjort noget andet for at hjælpe jeres familie?
<i>TAs betydning for hverdagen</i>	e) Hvilken betydning har det for jeres hverdag, at du modtager tabt arbejdsfortjeneste? i) Hvordan trives jeres barn efter, at der er bevilget TA?

Del 2 – Beskæftigelse og samarbejde med arbejdsgiver (20 min)

<i>Før TA</i>	Når vi taler om tabt arbejdsfortjeneste er fokus ofte på, hvordan vi bedst kan støtte barnet. Men som nævnt er vi i denne undersøgelse også interesseret i, hvordan vi som kommune kan støtte de forældre, som modtager tabt arbejdsfortjeneste i at fastholde eller komme i job. Vi starter med perioden før tabt arbejdsfortjeneste. f) Var du i arbejde, <u>før</u> du fik bevilget tabt arbejdsfortjeneste? i) Hvis ja, hvad arbejdede du med - og var det fuld tid? ii) Hvis nej, hvad var du så beskæftiget med (under uddannelse, overførselsindkomst)? g) Hvordan har din tilknytning til dit job eller uddannelse været i perioden op til, du blev bevilget TA? i) Hvad fungerede godt i samarbejdet med din arbejdsgiver/uddannelsessted? ii) Hvad gjorde din tilknytning svær? h) Hvilken rolle spillede Jobcenter/Familiecenter ift. at fastholde eller opbygge en god tilknytning til job eller uddannelse i perioden op til, du blev bevilget tabt arbejdsfortjeneste? i) Oplevede du et behov for, at Jobcenter/Familiecenter spillede en mere aktiv rolle? ii) Hvad kunne kommunen have gjort anderledes?
---------------	--



<i>Efter TA</i>	De næste spørgsmål fokuserer på perioden <u>efter</u> , du har fået bevilget tabt arbejdsfortjeneste. i) Er du i job eller under uddannelse? i) Hvis ja, er der noget, som kommunen kan gøre for at hjælpe dig med at fastholde dit job/din uddannelse? ii) Hvis nej, kunne det give mening for dig med en større tilknytning til et job eller en uddannelse, end du har nu? Kunne kommunen gøre noget i den forbindelse?
<i>Fremtiden</i>	j) Hvis du skulle kigge frem og tænke på, når der engang ikke længere er behov for, at du modtager tabt arbejdsfortjeneste – er der noget, du tænker, der kan understøtte din tilbagevenden til job/øge din tilknytning til dit arbejde?

Afrunding (5 min)

<i>Yderligere kommentarer</i>	Nu er vi kommet godt rundt om de spørgsmål, vi havde forberedt. k) Er der her til sidst nogle konkrete ønsker eller gode råd til os som kommune, det ville være hjælpsomt når man som familie står i den situation I står i? l) Er der noget, som du synes vi mangler at komme omkring?
<i>Tak for deltagelse og orientering om analysen</i>	Endnu engang tusind tak for din hjælp og input. Som nævnt er intentionen med analysen at komme med forslag til, hvad vi kan hjælpe børn med ufrivilligt skolefravær tilbage i skole, samt at undersøge, hvad der kan gøre det lettere for forældre at vende tilbage til arbejdsmarkedet. Vi forventer, at vores undersøgelse er færdig til sommer. Her vil den blive præsenteret for Byrådet i forbindelse med budgetforhandlinger til 2027. Analysen bliver også tilgængelig på kommunens hjemmeside.

Bilag 3. Rekrutteringsproces

I rekrutteringsprocessen har arbejdsgruppen forsøgt at rekruttere forældre via følgende kanaler:

Henvendelse via eBoks:

Arbejdsgruppen forsøgte i første omgang at rekruttere ti tilfældigt udvalgte familier. Med hjælp fra rådgivere på Familiecentret blev der fremsendt invitation til deltagelse i analysen samt samtykkeerklæring via eBoks. Én familie responderede på henvendelsen – dog med afslag på samtykke. Rådgivere fremsendte påmindelse om invitationen til de ni øvrige familier, samt sendte invitation til to yderligere familier. Dette øgede ikke interessen for deltagelse.

Henvendelse via Langagerskolen

Arbejdsgruppen forsøgte dernæst at rekruttere forældre til deltagelse i analysen blandt 18 udvalgte elever på Langagerskolen. Forud for henvendelse var arbejdsgruppen i dialog med skoleleder på Langagerskolen, der bakkede op om analysen og forslaget om at rekruttere forældre fra skolen. Der var én forælder, der gav samtykke til at deltage i analysen.

Henvendelse via Klub Fristedet

Sideløbende forsøgte arbejdsgruppen at rekruttere forældre via kontakt til Klub Fristedet, som er et fællesskab skabt af forældre i samarbejde med Trivselsalliancen for Børn og Unge. Størstedelen af disse forældre modtager tabt arbejdsfortjeneste. Der var ingen forældre, der responderede på henvendelsen.

Henvendelse via rådgiver fra Familiecentret

Afslutningsvist var arbejdsgruppen i dialog med rådgivere fra Familiecentret, der kontaktede en række forældre, som de vurderede kunne have interesse i at deltage. Dette medførte, at tre forældre responderede positivt på deltagelse i analysen. Derudover var der én forælder, der selv kontaktede arbejdsgruppen med henblik på at deltage.

Arbejdsgruppens læring i forbindelse med rekrutteringsprocessen er, at målgruppen for denne analyse, som er forældre på tabt arbejdsfortjeneste, i højere grad responderer positivt på deltagelse ved en personlig og håndholdt dialog. Flere af forældrene, der har samtykket til at medvirke i analysen, har udtrykt, at der ikke er megen overskud til at deltage i denne slags analyser, men at de samtidig føler et stort behov for en ændring i de nuværende arbejdsgange og derfor føler sig forpligtede til at deltage med ønsket om at nuancere debatten og bidrage med ændringsforslag.

11 ANBÆFALINGER

TIL NEDBRINGELSE AF **UFRIVILLIGT SKOLEFRAVÆR** I DANMARK



PÅ VEGNE AF FORÆLDRENE

SIDSTE SKOLEDAG, SKOLEÅRET 24/25

ALLE BØRN FORTJENER EN TRYK OG GOD SKOLEGANG MED FÆLLESSKABER OG MULIGHEDER FOR BADE FAGLIG OG PERSONLIG UDVIKLING

Skolegang er en menneskeret. Der skal altid findes skoletilbud, der matcher alle børn - uanset om det er almene folkeskoler, specialskoler, privatskoler, friskoler eller behandlings- og specialundervisningsskoler.

*"Min mor har ikke engang noget arbejde.
Åbenbart så er hun fyret, fordi jeg var hjemme,
og så kunne hun ikke komme på arbejde.
Altså jeg ved ikke hvorfor?"*

- Asbjørn, 8 år.

FORÆLDREGRUPPENS 11 ANBEFALINGER I OVERSKRIFTER

#1: Et nødvendigt regnestykke

Alt skolefravær bliver dyrt for familier og samfund, hvis der ikke sættes ind i tide. Jo flere dage et barn ikke får hjælp, jo dyrere bliver det i længden. Et regnestykke fra en familie i gruppen viser, hvordan **den samlede regning ender på en tidobling i kommunale kroner**, når man betragter udgifterne i et større perspektiv end blot skolens egen pengekasse. Forebyggende tiltag og hjælp til børn og familier i rette tid vil over en årrække tjene sig hjem - endda med gode renter, både menneskeligt og økonomisk.

#2: Bryd siloerne - opgør med et bipolar skolesystem

Tandhjulene mellem kommunens to typer af skoletilbud - almen og special - er så tunge og så tidskrævende at sætte i gang, at problemerne får lov til at ekskalere unødigt. Børn med støttebehov sidder alt for længe i almenklassen uden nogen hjælp - for til sidst at sendes direkte til omkostningstunge specialtilbud, som udhuler almenskolernes økonomi. Dette "bipolare skolesystem" har i årevis holdt skolerne i en ond spiral, hvor hver fjerde krone på skoleområdet nu går til specialundervisning. En investering i forebyggende indsatser på almen skolen nu og her vil på sigt stoppe udviklingen.

#3: Gentænk læringsmiljøet: klasserum, tid, ro og frihed

Det er afgørende, at der hurtigt skabes læringsmiljøer, der sikrer ro, tid, plads og frihed for alle børn. Vi anbefaler **kortere skoledage, klasse loft på 24 elever, øget opmærksomhed på undervisningsmiljø** både inde og ude, øget **frisætning af lærerne** med færre læringsmål og tests. Vi tror på, at ved at give lærere og elever plads og ro til udfoldelse vil mange trivselsproblemer kunne løses lokalt og i opløbet.

#4: Mere specialiseret viden på almenområdet

Lærere og pædagoger skal i højere grad evne at **se bag børns umiddelbare adfærd**. Det kræver en tilknytningsbaseret pædagogik, hvor alle forstår deres opgaver som sekundære afgørende tryghedspersoner for børn i skolerne. Ingen børn lærer noget fagligt af personer, de ikke er trygge ved. Ved at **opkvalificere lærer- og pædagoguddannelsen** og bringe den kommunale **PPR indsats** (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning) tættere på børn og læreres hverdag på skolen, vil vi kunne tilføre mere specialiseret viden til almenområdet. PPR skal kunne understøtte undervisningen, og ikke kun rykke ud, når problemerne har vokset sig store for det enkelte barn, hvor det i mange tilfælde er for sent.

#5: Den nationale enhed med viden om børn i ufrivilligt skolefravær

Alle skoler skal være forpligtede til at tage aktivt stilling til fravær. Vi anbefaler at skabe en national enhed med viden om børn i ufrivilligt skolefravær og viden om konkret forebyggende praksis og mest virksomme metoder til at mindske børns ufrivillige skolefravær. Denne nationale enhed skal have ansvar for implementeringen af fraværspolitikker og etableringen af velfungerende kommunale fraværsteams i alle 98 kommuner. Forældregruppen anbefaler, at forældre og børn/unge, som har personlig erfaring med ufrivillig skolefravær bliver en del af den nationale enhed.

#6: Tovholder og strukturerede forløb

Manglende koordinering og en tydelig tovholder i sager om skolefravær medfører usammenhængende og ofte meget langstrakte forløb. Derudover skabes et behov hos forældre for selv at påtage sig rollen som projektleder i deres barns egen sag. Vi anbefaler derfor, at en eksisterende fagperson i det lokale fraværsteam tildeles tovholderrollen. Denne tovholder skal koordinere indsatsen, sikre at barnets perspektiv inddrages, sikre fremdrift i forløbet og forankre specialiseret viden lokalt.

#7: Opgør med praksis om magtgreb ved afleveringer og overgange

Flere af børnene i gruppen har oplevet at blive holdt fast af lærere eller pædagoger i svære afleveringssituationer. Fastholdelser der reelt er ulovlige, idet børn ikke må tages fat i, når de ikke er til fare for sig selv eller for andre. Vi anbefaler derfor et vidensløft blandt lærere og pædagoger.

#8: Lyt til forældre

Forældre oplever årelange forløb, hvor tidlige tegn på mistrivsel hjemme ofte overses af skolen. Vi ønsker en praksis på skolerne, hvor forældrenes bekymring tages alvorligt. Manglende tidlige indsatser og mistillid til forældrenes observationer kan føre til alvorlige belastningsreaktioner og langvarigt skolefravær for barnet. En styrket prioritering af et tidligt, respektfuldt og tæt samarbejde mellem skole og forældre er den vigtigste vej tilbage til skole.

#9: Hjælp til forældre

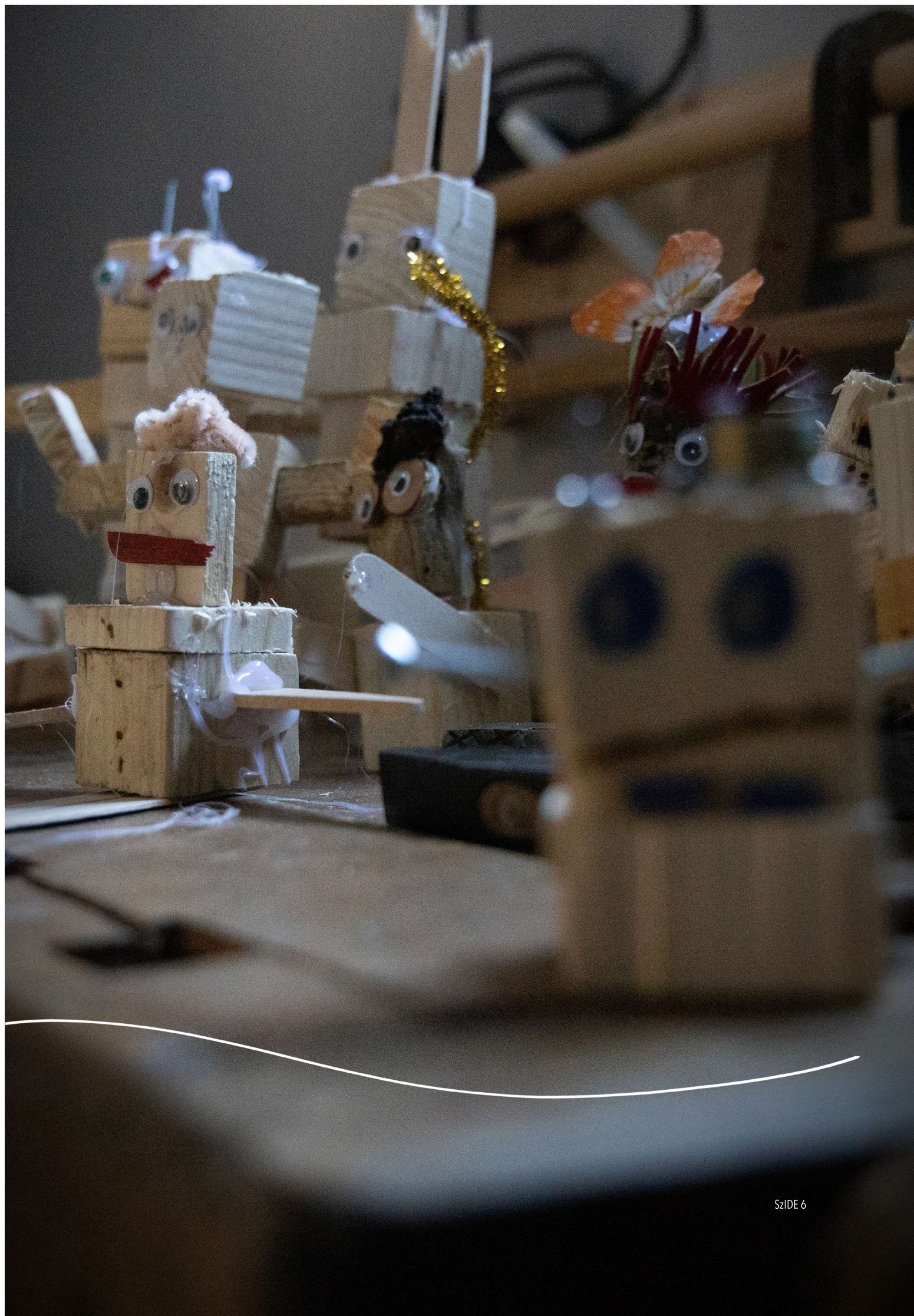
Lange forløb med ufrivilligt skolefravær river familier fra hinanden, idet børn udvikler alvorlige belastningsreaktioner og forældre, især mødre, påtager sig en enorm byrde, der kan føre til sygdom, tab af job og netværk, og i værste fald førtidspension. Kommunale fraværsteams kan støtte forældre og bygge bro til hjælp og støtte. Et eksempel kan være etablering af netværk med ligesindede for at dele erfaringer og tilbyde gensidig støtte.

#10: Hurtig og ensartet afklaring på ansøgning om tabt arbejdsfortjeneste ved børn med langvarigt ufrivilligt skolefravær

Sagsbehandling af tabt arbejdsfortjeneste sker for langsomt og med for store udsving i hvem den tildeles på tværs af kommunerne. En langsom sagsbehandling på over et år har store konsekvenser, når en forælder ikke kan varetage sit job. Tabt arbejdsfortjeneste skal samtidig løbende følges op af en aktiv handleplan for at få barnet tilbage i en stabil skolegang.

#11: Revidering af fraværsregistrering

Langvarigt bekymrende 'lovligt fravær', hvor der er en aftale mellem skole og forældre fører ofte til manglende registrering. Resultatet er et bekymrende mørketal for de tungeste fraværssager. Vi anbefaler derfor mere fokus på fraværsregistreringen og en udvidet national standard for fraværsregistrering. Fraværsregistrering skal omsorgsfuldt benyttes til at opdage tegn på mistrivsel, til dialog og ikke til økonomisk straf. Fraværsregistreringen er den eneste måde, hvorpå man reelt kommer til at forstå og få tal for, hvor mange børn der ikke kan komme i skole. Data kan desuden analyseres og løbende følges op på - og medføre tidlig opsporing af fraværsadfærd og være med til at klæde de fagprofessionelle på til tidlige indsatser.



FORORD

I sommeren 2024 samledes en gruppe forældre på tværs af landet i en baghave. Vi stod alle fremmede over for hinanden, men efter få minutters samtale om vores kamp med et eller flere børn i ufrivilligt langvarigt skolefravær, var genkendeligheden større end hos vores nærmeste venner og familie. Det kan føles enormt ensomt at stå med et barn, som egentlig gerne vil i skole, men som ikke længere kan. Det har sendt flere af os ud i vores livs krise. Derfor blev vi enige om at lave et fællesskab og følge hinandens vej gennem skoleåret 2024/25.

Ved vores første møde gik det op for os, at vi tilsammen besidder en ret unik faglig viden på tværs af gruppen. Udover to elektrikere kunne vi se et interessant mønster - hvor mange af os selv har en karriere indenfor det velfærdssystem, vi nu har brug for som forældre til børn med ufrivilligt skolefravær.

Fire fra gruppen arbejder til daglig som lærere. Derudover rummer gruppen en PPR-konsulent, en kommunal leder i Socialforvaltningen, en socialpædagog, en universitetslektor, en sundhedsplejerske, en sygeplejerske osv.

Ved vores første møde blev vi enige om **to formål med vores nystartede fællesskab:**

1. At hjælpe, støtte og rådgive hinanden - med det formål at vi samlet står et bedre sted ved årets sidste skoledag end da skoleåret startede.

2. At bruge vores samlede dyrekøbte erfaringer til at komme med anbefalinger til, hvordan det danske skolesystem kan blive bedre til at dæmme op, at flere og flere elever ender i bekymrende skolefravær.

Vi nærmer os nu skoleårets sidste dage, og alt i alt er vi lykkedes med fællesskabets første formål. Når du er nået igennem de resterende sider, er vi nået i mål med vores andet formål - så tak for hjælpen.

Årsagerne bag skolefravær er komplekse og ingen forløb er ens - men alligevel kan vi se klare mønstre i vores oplevelser. Vores beretninger har vi samlet i en DR-serie med forventet publicering i september 2025.

Vores erfaringer har vi på de følgende sider omsat til en række anbefalinger til, hvordan vi rundt om i landets kommuner og skoler kan knække den stigende kurve for skolebørn med bekymrende langvarigt skolefravær.

God læselyst!

Camilla og Martin, Østed
Tania og Adam, Helsingør
Carina og Jimmy, Aalborg
Louise og Asger, Tårnby
Joa, København
Nanna og Morten, Odense
Mariah, Køge
Katrine, Sorø

Asta, København
Frejama, Lyngby
Signe og Allan, Vejen
Sara, Tårnby
Christina og Rasmus,
Ballerup
Peggy, Gladsaxe
Mette K, Vejen

Mette og Jens, Viborg
Anne, Gentofte
Mette R, København
Sigrid og Bjørn, Taastrup
Jonna, Lyngby
Louise og Jens, Gentofte

Særlig tak til VISO-specialist **Anne Vestergaard** for sparring til vores anbefalinger.

FÆNOMENET UFRIVILLIGT SKOLEFRAVÆR

Det er ikke sygdom eller pjæk - men nærmere en form for grundangst for at træde ind på skolens matrikel. Barnet vil faktisk gerne i skole, men kan ikke af en eller anden årsag.

De første tegn kan være, at barnet begynder at trække tiden om morgenen, når det er tid til skole. Så spreder det sig til aftenene, hvor barnet ikke kan falde i søvn, fordi når han/hun vågner, så er det skoletid igen. Så kommer de første dages fravær uden at være egentlig syg. Vredesudbrud i hjemmet bliver hyppigere. Klassekammeraternes numre slettes fra telefonen. Og til sidst kommer kollapset. Det er ikke længere en fysisk mulighed for barnet at bevæge sig hen på skolen.

Vejen tilbage til skole er ofte mindst lige så lang som vejen ind i den mistrivsel, der ledte op til kollapset. Barnet ender med at trække sig tilbage som selvbeskyttelsesstrategi, der for flere kan ende som en pinefuld og fastlåsende undgåelsesstrategi, hvor de bliver mere og mere ensomme.

Flere end 10.000 skoleelever er fraværende fra skole i mere end tre måneder på et skoleår. Knap 1000 elever var stort set ikke i skole - en fordobling på ti år.

Tallene er alarmerende, når man ved, hvad det kan have af langsigtede konsekvenser for børnene. Meget tyder på, at de nuværende tal ikke stemmer overens med det faktiske antal børn og unge, der er væk fra skolen. Vi har kendskab til flere børn, der er skjult som mørketal i uens fraværsregistrering. Tallene er allerede alarmerende, hvad vil der mon ske, hvis vi havde de retvisende tal?

FORMÅL MED FORÆLDREGRUPPENS ANBEFALINGER

Vi vil gerne bryde med den fordom, at det kun skulle være nogle bestemte slags familier, som rammes. Som forældregruppe tror vi på, at vi igennem vores egen åbenhed, kan give andre familier rundt om i landet en hjælpende hånd.

Vores fortælling er den fortælling, vi selv ville ønske at have fået fortalt, da vores børns mistrivsel startede.

Forældregruppens anbefalinger var oprindeligt ikke tænkt som et modsvar til noget, da vi samledes i sommeren 2024. Vores anbefalinger skulle bare være vores anbefalinger - i egen ret.

Men i februar 2025 udkom Trivselskommissionen med deres længe ventede rapport.

Den skulle "belyse trivselsudfordringerne og komme med anbefalinger til, hvordan mistrivsel og sårbarhed kan forebygges og afhjælpes." Så langt så godt - og mange af rapportens 35 anbefalinger er vi enige i.

Men på tre punkter ser vi vores anbefalinger som et modsvar ift. Trivselskommissionens anbefalinger.

1. En vigtig præmis for Kommissionens arbejde var, at de kun skulle "fokusere på den brede, almene gruppe og børn af unge mellem 0-25 år" og altså ikke de børn, som har det sværest. Over 110.000 børn havde i skoleåret 2023/24 et bekymrende højt skolefravær over 10 %. Bag disse tal er mange børn i mistrivsel - vi er bekymret for, om Trivselskommissionen har haft blik for disse børn, fordi ophavet til deres kommission var, at der kun skulle være blik for middelgruppen af børn - ikke de børn, der har det sværest. Men hvor

går den grænse mon? Forældregruppen mener, at kommissionen grundlæggende rammer skævt, når fokus flyttes væk fra dem med størst mistrivsel og udfordringer. Det er netop her, vi som samfund kan - og har en pligt til at - skabe de største løft i trivslen.

2. Endnu et benspænd for kommissionen var, at deres anbefalinger ikke måtte koste noget. Det benspænd giver vi ikke os selv. Lad os bare være ærlige - nogle tiltag vil kræve en her og nu-investering. Til gengæld er vi overbeviste om, at vores anbefalinger vil gøre vores samfund en økonomisk tjeneste på sigt.
3. Trivselskommissionens højest prioriterede budskab var efter vores opfattelse at pege i retning af forældrenes ansvar og tage et opgør med en i nogle tilfælde "overbeskyttende, overvågende og forhandlende opdragelse, der - stik imod ambitionen - risikerer at medføre dårligere trivsel." Med andre ord en **GENERATION SNEFNUG** med en alt for lav robusthed. Men kommissionen lader til at have glemt at høre forældrenes stemme. Vi er de forældre med børn, der er bukket under for en skolegang, de ikke kunne være i. Her er vores syn på, hvorfor vores børn siger fra.

Os i forældregruppen er generelt store tilhængere af den danske skolemodel, hvor alle sociale lag samles og får den samme start på uddannelseslivet sammen. Nogle af os er selv lærere og andre af os er vokset op i lærerhjem. Det kommer derfor fra et kærligt sted, når vi mener, at der skal gøres noget alvorligt ved måden, vi indretter vores skole på. Vores almenskoler er i de her år fanget i en selvforstærkende ond spiral, men vi tror også på, at vi kan pege på løsningerne.



FORÆLDREGRUPPENS 11 ANBEFALINGER

ANBEFALING #1

ET NØDVENDIGT REGNESTYKKE

Den vigtigste grund til at give vores børn den rette støtte er, at de kan trives, få et godt børneliv og blive rustet til et godt voksenliv. Men når det kommer til anbefalinger på skoleområdet, ved vi af erfaring, at økonomien vejer tungt, når der skal prioriteres - så lad os starte her.

Det er forældregruppens erfaring, at debatten ofte fokuserer for ensidigt på skolernes økonomiske udfordringer fremfor den samlede økonomiske konsekvens, når et barn ender i mistrivsel.

Den største øjenåbner for gruppen, når vi ser tilbage på skoleåret, er, hvor mange ringe i vandet, der spredes i hele familien, når et barn ender i ufrivilligt skolefravær. Både mentalt men også økonomisk. Størstedelen af mødrene i gruppen har i forbindelse med deres barns skolefravær været nødsaget til enten at gå ned i tid, sige deres job op - eller i værste konsekvens blive fyret. Det var i alle tilfælde jobs, de ellers var glade for og længe kæmpede for at kunne beholde. En har mistet sit job som geolog, en anden har mistet sit job som socialpædagog.

Et tredje eksempel vil vi uddybe her:

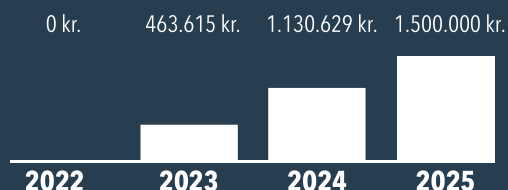
Louise var ansat som chefkonsulent i Socialforvaltningen i Københavns Kommune. Da skolefraværet for alvor begynder at sætte ind for familiens midterste søn, går hun ned i tid (fra 37 til 32 timer/ugen) for at kunne understøtte det øgede behov i hjemmet.

Da mistrivlsen forværes, opsiges hun i 2022 selv sit lederjob for i stedet at sidde med ovre på skolen med sin søn, da der ingen anden støtte sættes ind fra skolens side.

I 2023 kommer deres yngste søn også i mistrivsel efter få måneder i begynderklassen og tages ud af almenskolen i efteråret 2023.

Med assistance fra professor i økonomistyring, Per Nikolaj Bukh, Aalborg Universitet, har vi her regnet på familiens aftryk på de kommunale udgifter. Ved hjælp af aktindsigt i kommunen kan vi kortlægge de konkrete udgifter.

Da skolefraværet accelererede i 2022, viser aktindsigten, at kommunen ikke har registreret udgifter til støttende tiltag. Men herefter accelererer udgifterne.



(2025 er baseret på et kvalificeret skøn, da der er registreret udgifter for 599.310 kr. fra 1. januar til 20. maj)

Beregningerne inkluderer tabt arbejdsfortjeneste, specialtilbud, familiebehandling, kørsel til skole mm. Oveni kommer udgifter til sagsbehandling og PPR-forløb, men disse er ikke inkluderet i beregningerne.

For at sætte beløbet i kontrast til den gennemsnitlige udgift til en skoleelev, laver vi her et regnestykke efter princippet om marginalomkostninger. Dvs. vi har taget udgifterne forbundet med de to drenges specialskoletilbud og fratrasket den omkostning, det ville være, hvis de gik i almen folkeskole.

$$1.500.000 \text{ kr.} - 2 \times 65.000 \text{ kr.} = \text{meromkostninger for } 1.370.000 \text{ kr.}$$

Det svarer altså til en tidobling i omkostninger ift. en gennemsnitlig skoleelev i kommunen.



Oveni kan man årligt tilføje 500.000 kr. på tab i bruttoværditilvæksten, som Danmark går glip af, så længe den ene forælder går hjemme på tabt arbejdsfortjeneste.

Regnestykket er et øjebliksbillede og vil ændre sig med årene, og der vil altid være børn, der har behov for specialiserede skoletilbud. Men at dømme ud fra dialogen med de 300 familier, der har henvendt sig, er der en udpræget oplevelse af, at mange af de her børn faktisk godt vil kunne fastholdes i den normale folkeskole, hvis de var blevet mødt med den tilstrækkelige støtte i rette tid.

På længere sigt er der desuden øget risiko for, at børn med langvarigt skolefravær bliver en del af den ofte omtalte **potentialegruppe**, der består af de knap 43.000 unge mellem 15 og 24 år, der hverken er i uddannelse eller beskæftigelse.

Der er derfor en potentielt enorm menneskelig og økonomisk gevinst ved at prioritere en tidlig indsats, så vores børn ikke ender i så massive udfordringer i skolen.

ANBEFALING #2

BRYD SILOERNE - OPGØR MED ET BIPOLÆRT SKOLESYSTEM

Besparelser på folkeskolerne gør det sværere og sværere for lærere og skoleledere at sætte ind med en tidlig indsats, inden små problemer vokser sig til store problemer.

I forældregruppen har vi flere eksempler på børn, der er gået fra ingen støtteindsats i alment skolen og direkte til et behandlings- og specialundervisningsskoletilbud. Udelukkende fordi skolen ikke har grebet ind og barnets belastning gennem tid er blevet så alvorlig, at der skal højt specialiserede tilbud i spil. Regnestykket i anbefaling #1 viser med al tydelighed netop denne udfordring.

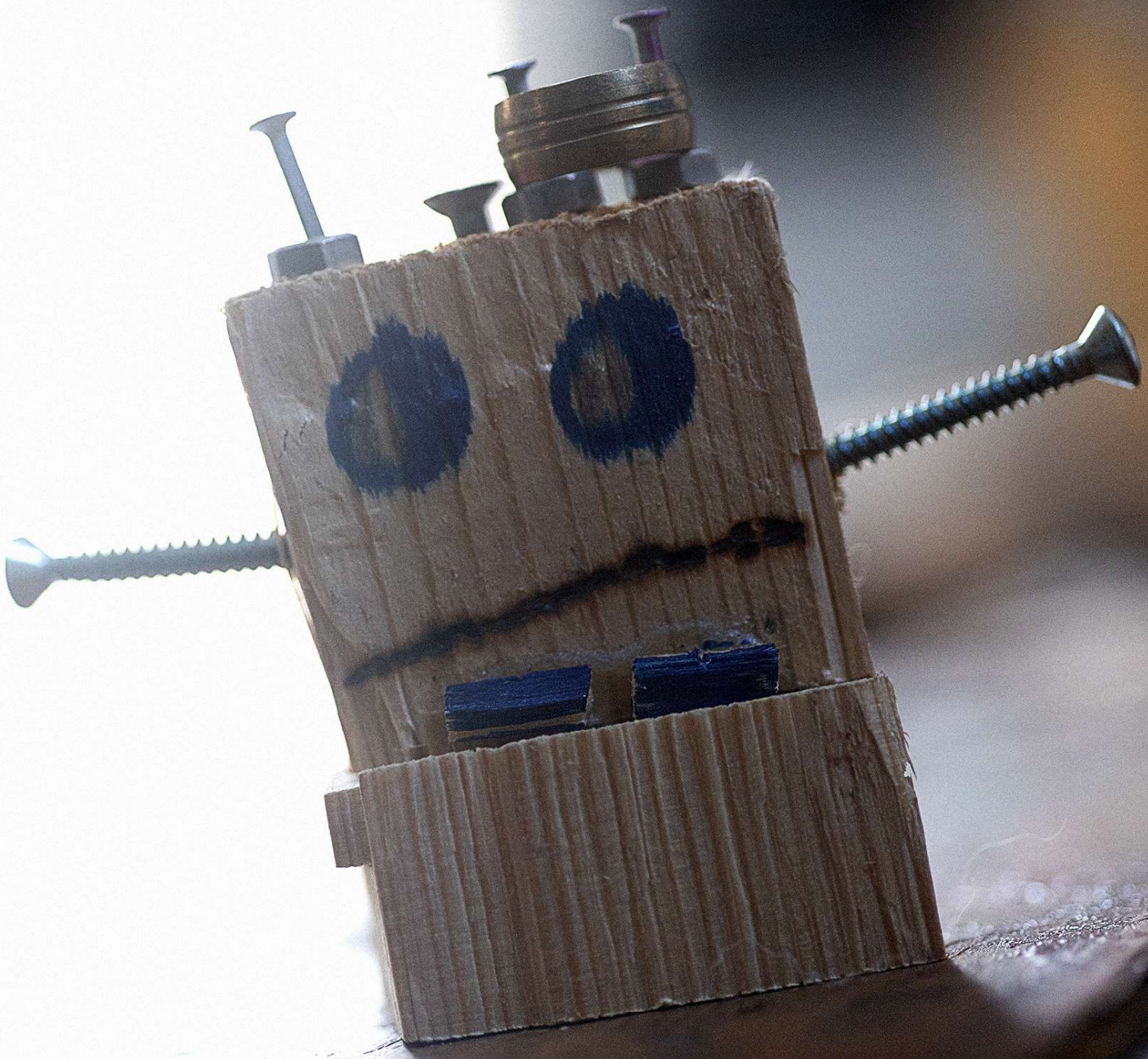
”Vi har fået et bipolært skolesystem, hvor økonomisk pressede alment skoler i størstedelen af landets kommuner ofte ikke har ressourcerne til at give elever en tidlig støtteindsats. Konsekvensen bliver, at børn kan gå helt uden støtte i lang tid. Når der så endelig gives støtte, er udfordringerne vokset så store, at nogle af børnene går direkte til et omkostningstungt tilbud med meget specialiseret støtte. Den dynamik vil udhule alment skolernes økonomi endnu mere, indtil vi får brudt den onde spiral.”

- Thyge Tegtmejer, seniorforsker, VIVE

Ved vores deadline til disse anbefalinger kan vi se, at Folketinget lige inden sommerferien vil vedtage en meget kærkommen handleplan for børn og unge med skolevægring. Men vi frygter, at man er ved at gentage fejlen fra Trivselskommissionen, når man bygger handleplanen på en præmis om, at ”undersøgelsens anbefalinger – og dermed de identificerede løsninger i handlingsplanen – skal være fuldt finansieret inden for ministerområdet.” Altså med andre ord en beslutning om ikke at tilføre nye midler til området, men omprioritere inden for et i forvejen presset skoleområde.

Vi anbefaler derfor en mere helhedsorienteret tilgang til anskuelsen af økonomien, som rækker udover de konkrete skolebudgetter. Man bliver politisk nødt til at turde investere nye midler i forebyggelse af skolefravær. Midler, så det almene skoleområde ikke udhules yderligere, og som kan reducere antallet af skolebørn, som ender i meget lange og dyre forløb.

Ved reduktionen af de ”tunge” skolefraværsløb og fokus på, at folkeskolen er klædt på til at inkludere børn med særlige behov, vil udgifter til specialiserede skoletilbud reduceres. Derudover må det forventes, at udgifter sparet på andre områder indenfor en kortere årrække udlignes ved en ”her og nu” investering på skoleområdet. Herunder udgifter til tabt arbejdsfortjeneste, manglende indkomst fra forældre uden arbejde, sygemeldinger, hjælp og støtte til familier i krise samt gevinsten ved at flere børn undgår lange og svære skoleforløb og får en uddannelse osv.



FOR ÆLDREGRUPPENS ANBEFALING



ANBEFALING #3

GENTÆNK LÆRINGSMILJØET: KLASSERUM, TID, RO OG FRIHED

En ny undersøgelse fra Børnerådet, Danske Skoleelever og Unicef Danmark viser, at der i mange skoler er et undervisningsmiljø, man aldrig ville tillade på en arbejdsplads, og mange skoler laver ikke den lovbestemte undervisningsmiljøvurdering. I et debatindlæg på Altinget skriver de:

"Børn har ikke en fagforening. De kan ikke gå til HR. De kan ikke bare sige op. Hvis de rejser sig og går, bliver det ofte betragtet som chikane."

Mange børn med skolefravær reagerer på et usundt miljø; larm, mange lærerskift, skældud, skrøbelige fællesskaber etc. Efter en periode med skolefravær, oplever mange af disse børn at blive udredt med autisme og/eller ADHD. Det billede viser sig tydeligt i de over 300 forældre, der har henvendt sig til os.

Kirsten Callesen var med til at stifte behandlings- og specialundervisningsskolen Søstjerneskolens, der har speciale i børn med langvarigt skolefravær og komplekse psykiske udfordringer. Kirsten har arbejdet de sidste 25 år som psykolog med fokus på børns udvikling særligt inden for autisme og ADHD-området. Hun ser en klar tendens, der driver både skolefraværstal og diagnosetal op.

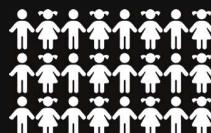
"En diagnose bliver givet, hvis et menneske har et funktionstab. Det vil sige, man kan godt have autisme og ADHD uden at have et funktionstab, og så udløser det bare ikke nogen diagnose. Hvis man bliver presset, så bliver ens autisme forstærket i forhold til de vanskeligheder, der kan følge med, når man er autist. Hvis vi havde en skole, som forstod, hvad det vil sige at have autisme og ADHD, og vi havde indrettet skolegangen efter det, så ville der ikke være noget problem med at gå i skole."

Hvis folkeskolen skal kunne rumme de børn, der pga. autisme, ADHD eller andre grunde reagerer på et usundt skolemiljø, må læringsmiljøet gentænkes. Ud fra forældrenes egne oplevelser og eksperternes vurdering er der en klar opfattelse af, at tiltag, der hjælper netop den gruppe børn, også hjælper på trivsel og indlæring for resten af den brede børnegruppe.

Det er afgørende, at der hurtigt skabes læringsmiljøer, der sikrer ro, tid, plads og frihed for alle børn. Vi anbefaler:



Kortere skoledage, hvor besparelsen omprioriteres til flere timer med to-lærerordning



Klasseloft på 24 elever



Øget opmærksomhed på undervisningsmiljø både inde og ude



Øget frisætning af lærerne med færre læringsmål og tests

Vi tror på, at ved at give lærere og elever plads og ro til udfoldelse vil mange trivselsproblemer kunne løses lokalt og i opløbet.

ANBEFALING #4

MERE SPECIALISERET VIDEN PÅ ALMENOMRÅDET

En af tidens helt store tendenser er et ønske om at kunne rumme flere elever i den almindelige folkeskole. Men 83 ud af landets 98 kommuner oplever alligevel en stigende henvisning af elever til specialskoler.

På tværs af familierne i gruppen er der en overvældende oplevelse af, at man som forælder og barn først bliver mødt af en kompetent specialpædagogisk faglighed, efter at have skiftet fra almen skole til specialskole eller dagbehandlingsskole.

Lærere og pædagoger på almenområdet skal i højere grad kunne evne at se bag børns umiddelbare adfærd. Det kræver en tilknytningsbaseret pædagogik, hvor alle forstår deres opgaver som sekundære afgørende tryghedspersoner for børn i skolerne. Ingen børn lærer noget fagligt af personer, de ikke er trygge ved.

Ved at opkvalificere lærer- og pædagoguddannelsen med et højere grundniveau af specialpædagogisk faglighed, vil man tilføre mere specialiseret viden til almenområdet. Det vil komme alle skolebørn til gode.

Udover et løft i viden om specialbehov, er der også brug for et løft i relationskompetencer. Når vores børn udviser tegn på mistrivsel, kan vi se, hvor meget små tiltag kan gøre. Det behøver ikke alt sammen at koste noget. Eksempelvis har vi i løbet af skoleåret oplevet, hvordan en enkelt udskiftning i fagpersonerne omkring en folkeskoleklasse hurtigt kan løfte en hel classes trivsel.

Vi anbefaler desuden at kommunens PPR (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning) rykker tættere på børnene, så der på alle skoler er tilstedeværende skolepsykologer og specialpædagogiske konsulenter. De kan være med til at opkvalificere praksis for det enkelte barn samt det store fællesskab samt analysere, om børn viser tegn på iboende sårbarhed såsom autisme og ADHD. Det nuværende PPR system fungerer for langsomt og er ofte flaskehalsen, der for alvor starter den lange ventetid til hjælp. PPR skal kunne understøtte undervisningen, og ikke kun rykke ud, når problemerne har vokset sig store for det enkelte barn.

Flere i forældregruppen har oplevet ventetiden på PPR som værende længere end ventetiden på udredning i psykiatrien. Det skal vi gøre bedre.

ANBEFALING #5

EN NATIONAL ENHED MED VIDEN OM UFRIVILLIGT SKOLEFRAVÆR

Når vi ved, hvor vigtigt en tidlig indsats er ift. at bremse små problemer, der hurtigt kan accelerere til store problemer, anbefaler forældregruppen en national standard for forpligtende skolefraværspolitik på alle skoler. Ligesom alle skoler i dag skal have obligatoriske mobbestrategier, bør alle skoler være forpligtede til at tage aktiv stilling til fravær.

I forældregruppen har vi erfaret, at håndteringen af ufrivilligt skolefravær i Danmark er et kludetæppe af 98 forskellige tilgange. Hver af landets kommuner synes at have udviklet deres egne – ofte ukoordinerede og tilfældige – politikker og praksisser. Resultatet er en ulighed i den støtte, vores børn i ufrivilligt skolefravær modtager, afhængigt af hvor de bor. Nogle børn får den hjælp, de har brug for, mens andre lades i stikken på grund af lokale prioriteringer eller manglende ekspertise.

Med etableringen af én samlet national enhed med særlig viden om skolefravær kan lærere, skoler og kommuner få løbende sparring til de bedste metoder til både at forstå de fraværende børn og ikke mindst forebygge skolefraværet. Enheden kan med fordel indgå partnerskaber med NGO'er og fonde, som de seneste år har udviklet høj faglighed på området.

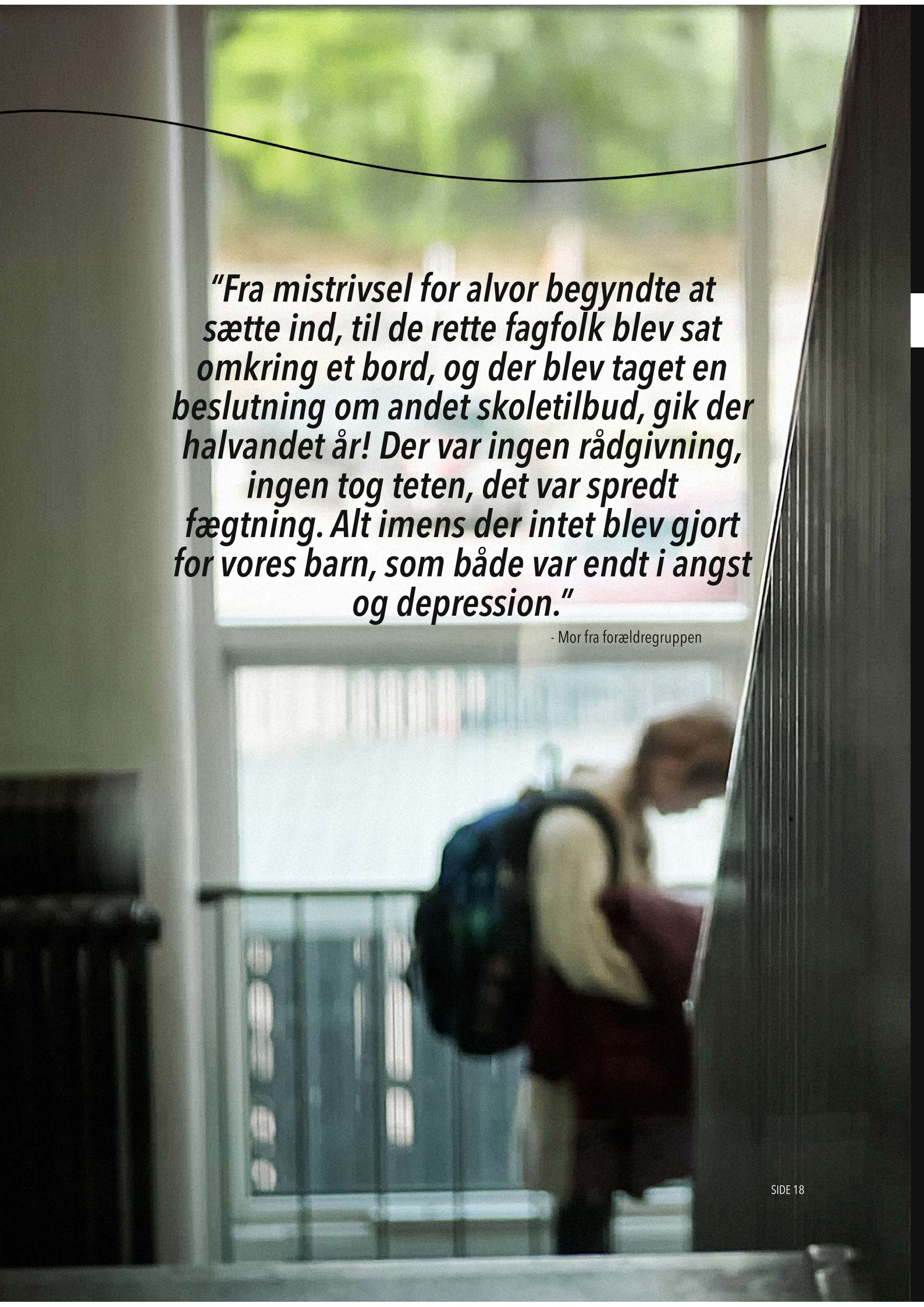
Forældregruppen anser forældre og børn/unge med personlige erfaringer med ufrivilligt skolefravær som en vigtig del af den nationale enhed. Inddragelse af børn og unge, som har oplevet skolefravær og mistrivsel, vil kunne give et unikt billede af, hvad, de oplever, har været afgørende for deres personlige forløb. Erfaringer som i fremtiden vil kunne hjælpe børn på kanten af ufrivilligt skolefravær.

Denne nationale enhed skal have ansvar for implementeringen af fraværspolitikker og etableringen af velfungerende kommunale fraværsteams på samtlige skoler og i alle 98 kommuner.

Enheden vil kunne give de enkelte skoleledere mere mandat til at sætte tidlig støtte ind, fremfor den nuværende proces med lange sagsgange med udarbejdelse af en Pædagogisk Psykologisk Vurdering (PPV), møder mellem alle siloerne, før der reelt sker noget konkret for barnet.

“Den helt store udfordring for os som skole i dag, og for at kunne sætte ind med at støtte hurtigt, det er, at vi skal udarbejde en Pædagogisk Psykologisk Vurdering (PPV) for at kunne få støtten. Indsatsen skal komme allerede inden for de første 14 dage til en måned, hvor barnet har et øget fravær fra skolen. Ellers reducerer vi faktisk muligheden for at få barnet i hurtig trivsel igen, og vi risikerer til sidst et helt længerevarende fravær fra skolen.”

- Dorte Andreas, formand for Skolelederforeningen



"Fra mistrivsel for alvor begyndte at sætte ind, til de rette fagfolk blev sat omkring et bord, og der blev taget en beslutning om andet skoletilbud, gik der halvandet år! Der var ingen rådgivning, ingen tog teten, det var spredt fægtning. Alt imens der intet blev gjort for vores barn, som både var endt i angst og depression."

- Mor fra forældregruppen

ANBEFALING #6

TOVHOLDER OG STRUKTUREREDE FORLØB

Når et barn kommer i mistrivsel og ender i ufrivilligt skolefravær, er det altafgørende, at den viden og indsats, der sættes i gang, er helhedsorienteret. Forståelsen af fraværets kompleksitet må ikke reduceres til simple forklaringer, men skal tage højde for både individuelle, familiemæssige og skolemæssige faktorer.

En tværfaglig indsats som denne stiller krav til koordinering, hvor alle involverede er bevidste om deres ansvar og er med til at sikre fremdrift i indsatsen.

Forældregruppen har stort set alle oplevet, at forløbet omkring deres barn har været rodet, ukoordineret, alt for langstrakt, samt at der ikke har været en fast aftale om, hvem der er den centrale tovholder?

For de ressourcestærke familier betyder det, at forældrene (ofte mor), udover at være den primære omsorgsperson for et barn i skolefravær og mistrivsel, også skal jonglere rollen som tovholder for indsatsen, herunder sætte sig ind i lovgivning på både skole og socialområdet, indkalde til møder, sikre opfølgning, sikre sammenhæng mellem aktører mm.

Konsekvensen for forældrene har vi tydeligt set i forældregruppen - nemlig systemstress, depression, udbrændthed, sygdomsmeldinger eller fyringer. Dyrt for familien - dyrt for samfundet. Konsekvensen er desuden, at børn og unge fra socialt udsatte hjem har en øget risiko for ikke at få den rette hjælp. For hvem tager kampen, hvis forældrene ikke magter den?

Der er allerede mange fagpersoner om bordet, når et barn er i mistrivsel og i skolefravær; skolelærere, evt. fraværskonsulent på skolen, PPR konsulent eller psykolog fra kommunen, sagsbehandler, evt. talepædagog/ergoterapeut/fysioterapeut, evt. medarbejder fra psykiatrien, forældre mm. Hvert barns sag er individuelt tilrettelagt og stiller krav om struktur og koordination.

Forældregruppens erfaringer viser, at der i høj grad er behov for en tydelig tovholder, der kan sikre fremdrift, samt at alle trækker i samme retning med barnets bedste for øje. Forældregruppen ser ikke behov for, at der tilføjes

en ekstra "ny fagperson" i form af en tovholder, men vil foreslå at tovholderfunktionen placeres hos en af de eksisterende fagpersoner, eksempelvis i regi af kommunale fraværsteams, der er tæt på skolernes hverdag, eller i regi af PPR, dog med risiko for at tovholderne kommer for langt væk fra skolernes praksis - hvor de vigtigste forebyggende indsatser skal ske.

Det vil være helt afgørende, at der tilføres ressourcer kommunalt, således at den fagperson, der er tovholder på fraværforløbene, dels opkvalificeres ift. nyeste viden på området, samt får reduceret antallet af "sager", således der er tid til at følge sagen tæt og ikke blot være en perifer mødedeltager, som det er tilfældet i dag.

Denne tovholder skal være bindeledet og den primære kontaktperson for barnet, forældrene, skolen og andre involverede. Vedkommende skal have et solidt mandat til at samle trådene og sikre en tæt og smidig kommunikation mellem alle involverede parter - fra de første bekymringer opstår, gennem evt. udredning og iværksættelse af støtteforanstaltninger, til barnet forhåbentlig vender tilbage til en meningsfuld skolegang.

Endelig skal de kommunale tovholdere bidrage til at sikre, at den specialiserede viden og de opbyggede kompetencer i forhold til skolefravær forankres lokalt. Dette kan ske gennem sparring med kolleger, deltagelse i relevante netværk og sikring af, at ny viden og bedste praksis deles internt i kommunen.

Tovholderen bliver derved en nøgleperson i at opbygge og fastholde ekspertise på området lokalt, til gavn for alle børn og familier i kommunen, der står over for denne udfordring.

ANBEFALING #7

OPGØR MED PRAKSIS OM MAGTGREB VED AFLEVERINGER OG OVERGANGE

Det burde egentlig ikke være nødvendigt at medtage denne anbefaling, men til vores store overraskelse har flere af børnene i gruppen oplevet at blive holdt fast af lærere eller pædagoger i svære afleveringssituationer. Intentionen har været at hjælpe barnet, og de er aldrig sket i ond vilje fra fagpersonernes side, men resultatet har alt andet end hjulpet børn og forældre. Fastholdelser der reelt er ulovlige, idet børn ikke må tages fat i, når de ikke er til fare for sig selv eller for andre. Iflg. både børn og forældre har denne praksis aldrig ført til en mere tryk og stabil skolegang - tværtimod. Fastholdelserne sker i god tro for at hjælpe barnet, men konsekvenserne kan være alvorlige.

Vi har i den forbindelse søgt viden hos juraprofessor Caroline Adolphsen, Aarhus Universitet, som er blandt landets førende eksperter på området. Hun genkender fænomenet og har selv set på hundredvis af sager gennem årene, hvor elever er blevet fastholdt.

"Svaret i lovgivningen er, at man må ikke anvende fysisk magt, heller ikke fastholde et barn i forbindelse med en afleveringssituation eller andre situationer. Der, hvor man må anvende magt over for et barn, vil være i nødret og nødværge."

"Det arbejde, jeg har lavet på området igennem de sidste 10 år, vidner om, at man ikke er godt nok klædt på til at håndtere de her situationer. Jeg er ikke psykolog, men jeg har ikke set en sag, hvor der er et barn, der er kommet mere i skole, af at være blevet fastholdt."

Vi anbefaler derfor et vidensløft blandt lærere og pædagoger.



*"De kommer jo og holder fast om mig,
imens du går. Og de voksne er monsteret,
og du er den gode følelse. Og så taber jeg
dig ud over en klippe, og så føler jeg, at
jeg ikke kan få dig tilbage igen."*

- Mikkeline, 8 år. Om fastholdelser ved svære afleveringer.

ANBEFALING #8

LYT TIL FORÆLDRE

Det er som forældre ekstremt opslidende at gå gennem årelange forløb med børn, der ikke kan gå i skole. Forløb der begynder med tegn som ondt i maven, hovedpine, bekymringer om skole, som uden den rette hjælp fra skolens side, kan udvikle sig til alvorlige overbelastningsreaktioner med følgesygdomme som angst, depression, OCD, spiseforstyrrelser mm.

Skolefravær opstår ikke ud af det blå. Mange børn viser de første tegn på mistrivsel i omgivelser, hvor de er trygge. Dette er oftest i hjemmet. Et gennemgående tema for en stor del af de 300 familier, der har henvendt sig til projektet, er børns evne til at maskere, hvordan de har det, mens de befinder sig på skolen. De første reaktioner kommer ofte derhjemme.

Rigtig mange af os forældre mødes med en mistro fra skolens side, når mistrivsel er ved at sætte ind. Kommentarer fra lærere eller andre fagpersoner om, at problemet må ligge i hjemmet, da de ikke ser mistrivsel i skolen, er noget, mange har måtte lægge øre til. At skolen ikke ser grund til handling, da de ikke ser udfordringer i skoletiden, er en af de største problemstillinger, som kan have omsiggribende alvorlige konsekvenser. Reageres der ikke på, at barnet viser tegn på mistrivsel, vil barnet kunne ende i meget alvorlige belastningsreaktioner. Flere af børnene i forældregruppen har gennem år vist tegn på mistrivsel, uden det har ført til handling fra skolens side.

Skal skolefravær forebygges, er den tidlige indsats altafgørende. Et tidligt og tæt samarbejde mellem skole og forældre er nødvendigt, da det er forældrene der kender barnet bedst. Når børn ikke kommer i skole, er det forældrene, der står med den største opgave, da det er i hjemmet indsatsen starter, når et barn skal støttes tilbage til en skolegang. Ser man samlet set på den tværfaglige indsats, der skal til, er forældrene derfor en afgørende aktør.

ANBEFALING #9

HJÆLP TIL FORÆLDRE

Vi kan i forældregruppen se, hvordan lange forløb med ufrivilligt skolefravær kan være med til at rive familier midt over. Børn i alvorlige belastningsreaktioner, der kan føre til årelange forløb med angst, depression mm. Udredningsforløb i psykiatrien, diagnoser og manglende hjælp til håndtering af situationen. Familier, der bliver isoleret i eget hjem og mister deres netværk, da barnets mistrivsel er så alvorlig, at de ikke rummer anden kontakt end den nære familie. Søkende der bliver til skyggebørn, og forældre der bliver så slidte, at ægteskabet ikke kan holde. Forældre der mister job og forsørgelsesgrundlag og får afslag på tabt arbejdsfortjeneste. Forældre, der oplever, at skulle kæmpe for deres børns rettigheder og løber panden mod en mur i et system, hvor de mister overblikket. Følelsen af ikke at lykkes, ikke at blive set og hørt af det system, som man havde en forventning om ville stå klar i en sådan situation.

Dette er blot nogle af de vilkår, forældre til børn i ufrivilligt skolefravær står overfor. Vi kan i forældregruppen tydeligt se de helbredsmæssige konsekvenser, det har for forældrene, i høj grad blandt mødre, da det i langt de fleste tilfælde er mor, der bliver den primære relation til barnet og bindeled i barnets sag. En stor del af mødre i forældregruppen er i løbet af de første år i fraværforløbet blevet så belastede, at de har udviklet behandlingskrævende depressioner eller andre stresstilstande. Belastningen ved døgnnet rundt at stå med et barn i alvorlig mistrivsel uden at få pauser, ingen hjælp og uden at vide hvornår og hvordan skolegang igen bliver muligt, beskrives af mange som følelsen af at være i krig. Man er i konstant beredskab.

For de mødre i forældregruppen, som har kæmpet med mange års skolefravær og mistrivsel, og hvor hverken skole eller kommune har taget ansvar for situationen, ser vi alvorlige senfølger. Senfølger af en sådan grad at førtidspension har været den eneste mulighed.

Menneskeligt og økonomisk, er den pris, som nogle forældre kommer til at betale i kampen mod deres barns skolefravær og mistrivsel, ekstrem høj og fuldstændig uacceptabel. Forældregruppen ser derfor med meget stor alvor på, at en stor gruppe af forældre i dag ikke tilbydes nogen form for hjælp i den krise, de befinder sig i grundet deres barns ufrivillige skolefravær.

Forældregruppen anbefaler derfor, at et fokus i de fraværsteams, der bør oprettes i kommunerne, ligeledes er at støtte forældrene. Forældregruppen har det seneste års sammenhold, støtte og hjælp været en uvurderlig gave i kampen for at få vores børn på benene igen. Derfor anbefaler forældregruppen, at forældre der befinder sig i længerevarende perioder med børns skolefravær altid tilbydes rådgivning og støtte afhængig af situationens alvorlighed.

Forældregruppen anbefaler, at der rundt om i landet etableres forældregrupper, hvor forældre kan mødes med ligsindede. Netværk som disse kan organiseres gennem frivillige organisationer, være fondsrevet eller ligge i privat regi, men vigtigt er det, at kommunen gennem indledende kontakt til familien i fraværsteamet bygger bro, så forældrene kan blive en del af et støttende fællesskab.

ANBEFALING #10

HURTIG OG ENSARTET AFKLARING PÅ ANSØGNING OM TABT ARBEJDSFORTJENESTE VED BØRN MED LANGVARIGT SKOLEFRAVÆR

Sagsbehandling af tabt arbejdsfortjeneste sker for langsomt og med for store udsving i hvem den tildeles på tværs af kommunerne. En langsom sagsbehandling på op til et år har store konsekvenser, når en forælder ikke kan varetage sit job.

Samfundsøkonomisk er tabt arbejdsfortjeneste en betydelig udgift. De seneste tal fra Danmarks Statistik viser, at vi i 2024 brugte 2,2 milliarder kr. En stigende andel af de 16.000 forældre, der kompenseres, er netop med relation til ufrivilligt skolefravær. Et tydeligt og kontant symptom på det bagvedliggende problem.

Ifølge tal fra socialforvaltningen i Københavns Kommune var kommunens udgifter til tabt arbejdsfortjeneste i 2023 på 240 mio. kr. - en stigning på 20 % ift. året før.

Samme tendens ses i Aarhus. Her lavede Aarhus Kommune i 2024 en analyse af årsagerne til kommunens stigende udgifter til tabt arbejdsfortjeneste. Her var en af hovedkonklusionerne:

”Der ses en stor stigning i gruppen af børn med en forælder, der modtager tabt arbejdsfortjeneste, fordi barnet har kortere dage i skole eller dagtilbud. Behovet for at reducere skemaet eller forkorte dagen indikerer stigende mistrivsel blandt børn og unge.”

Tildelingen af tabt arbejdsfortjeneste i sager om skolefravær håndteres vidt forskelligt i landets kommuner med vidtrækkende konsekvenser for både familie og arbejdspladser.

Forældregruppens erfaringer viser med al tydelighed, at det har store konsekvenser, når der gives afslag til forældre, der står med et barn i fuldt skolefravær.

Forældregruppen anbefaler derfor en revurdering af behandling af sager om tabt arbejdsfortjeneste, da det er afgørende med hjælp, mens situationen omkring barnet er akut. Tabt arbejdsfortjeneste skal samtidig løbende følges op af en aktiv handleplan for at få barnet tilbage i en stabil skolegang.

TIDSLINIE

I løbet af skoleåret har vi i forældregruppen oplevet følgende forløb:

06. MARTS 2024

Efter en lang periode med næsten 100 % fravær for deres ældste søn, Hjalte, søger Rasmus og Christina om tabt arbejdsfortjeneste.

15. MAJ 2024

Kommunen giver afslag på tabt arbejdsfortjeneste. "Det vurderes, at Hjalte er i stand til, at tage ophold i både skole og andre fysiske rammer men, at han har modstand på dette. Udfordringen for Hjalte er ikke, at han ikke kan men, at han ikke vil."

28. MAJ 2024

Forældrene klager over afgørelsen.

12. JUNI 2024

Kommunen fastholder afslaget. Sagen sendes til Ankestyrelsen.

1. APRIL 2025

Efter 293 dages behandlingstid afgør Ankestyrelsen, at kommunen skal genoptage sagen, da "kommunen ikke på det foreliggende grundlag og med den givne begrundelse kunne træffe afgørelse om afslag på dækning af tabt arbejdsfortjeneste."

10. JUNI 2025

461 dage efter forældrenes ansøgning om tabt arbejdsfortjeneste ændrer kommunen sine to tidligere afgørelser, og Christina bevilliges 30 timers tabt arbejdsfortjeneste pr. uge.

Konsekvensen af forløbet har været en familie på overarbejde, hvor Christina har måttet tage weekend- og aftenarbejde for at kunne være hjemme i dagtimerne. I løbet af skoleåret er hun gået ned med stress og depression. Efter flere sygdommeldinger på sit arbejde som socialpædagog, ender Christina med at blive fyret i februar 2025. Selvom kommunen nu har tilkendt familien tabt arbejdsfortjeneste, er skaden sket.

Hjalte havde i april 2025 sin første skoledag for skoleåret 24/25. Her startede han på specialskole og er nu igang med en langsom indkøring. Han er blevet taget godt imod af fagligt dygtige folk omkring ham, men vejen hertil har endt med at koste familien og samfundet dyrt.

ANBEFALING #11

REVIDERING AF FRAVÆRSREGISTRERING

Vores sidste anbefaling er mere teknisk og ikke nødvendigvis vigtigt for det enkelte barn i skolefravær. Men for at forstå problemet omkring bekymrende skolefravær er det nødvendigt at kende det reelle omfang.

Udover trivselsmålinger er et af de mest konkrete værktøjer til at monitorere trivslen skolernes egen registrering af fravær fra dag til dag. Det stigende fravær har efterhånden trukket overskrifter i flere år. Men bag tallene gemmer der sig efter forældregruppens erfaringer et mørketal.

Vi kan se ud fra data på vores egne børn, at fraværsregistreringen ofte er markant lavere end virkeligheden.

F.eks. har vi i gruppen et barn, Karla, med 100 % fravær fra april til udgangen af 2024, men som i de officielle registreringer kun står til et fravær på to dage:

DATO	ÅRSAG (KODE)	FRAVÆR
01. NOVEMBER 2024	LOVLIGT FRAVÆR (L)	HELE DAGEN
29. OKTOBER 2024	SYGDOM (S)	HELE DAGEN

I et andet tilfælde registreres det stigende fravær faktisk løbende, lige indtil barnet er 100 % fraværende - så stopper registreringen.

Forskelle i registreringspraksis på tværs af skoler og kommuner kan i dag vanskeliggøre sammenligning og overblik, hvilket potentielt forsinker identificeringen af mønstre og elever i risikozonen. Især 'lovligt fravær', hvor der er en aftale mellem forældre og skole om enten reduceret skema eller pause fra skolen, lader til at gemme på et betydeligt mørketal. Men i netop denne kategori gemmer det allertungeste fravær sig.

Forældregruppen anbefaler derfor en national standard for fraværsregistrering. På den rette måde kan data analyseres og løbende følges op på - og medføre tidlig opsporing af fraværsadfærd og være med til at klæde de fagprofessionelle på til tidlige indsatser.

Med disse 11 anbefalinger er forældregruppen kommet i mål, men fællesskabet består.

Ingen kan løse skolefravær alene. Men i tillidsfuldt samarbejde mellem forældre, skole og kommune kan vi give vores børn en meningsfuld vej tilbage til skolen. **Go' sommerferie!**



Udgivet af:

Forældregruppen
Juni 2025

Kontakt:

Jens.Langhorn@Monday.dk

Layout og Grafik:

Sean Westring

Foto:

Jens Langhorn

Bilag 5. Borgerrejser

På baggrund af sagsgennemgange er der udarbejdet borgerrejser for de fire familier, der har givet samtykke hertil. Borgerejserne illustrerer *centrale* nedslag i familiernes forløb. Tidslinjerne er således ikke et udtryk for en udtømmende liste af de initiativer og dialoger, der er registreret i journaliseringssystemerne.

Nedslagene er udvalgt med det formål at illustrere, hvornår der konkret er afholdt møder og igangsat indsatser, samt hvornår hhv. familien, dagtilbud/skole, PPR, rådgiver, Job Aarhus, kommunale trivselsindsatser samt andre aktører fra f.eks. civilsamfund, almen praksis, Region Midt (RM) mm. har været inddraget i processen. Nedslagene vedrørende sygedagpenge (under Job Aarhus) indeholder ikke sygemeldinger, hvor det eksplicit fremgår, at sygemeldingen ikke er relateret til barnets udfordringer, f.eks. rygsmerter hos forælderen eller lignende.

Borgerrejse 1

Dag-institution	0. klasse	1. klasse	2. klasse	3. klasse	4. klasse	5. klasse	6. klasse	7. klasse	8. klasse	9. klasse
				COVID-19						
PPR (MBU)		Netværksmøde	Sparringsmøde	PPV		Netværksmøde	Netværksmøde	Netværksmøde PPV		
Skole/DT	Opstart i almen skole	Netværksmøde	Sparringsmøde		Nedsat undervisningstid	Netværksmøde	Fuldt skolefravær	Opstart i specialtilbud		
Familien		Netværksmøde				Netværksmøde	Samtale i hjemmet	Netværksmøde Samtale i hjemmet	Samtale i hjemmet Børn- og ungeindsats	
Rådgiver (MSB)						Netværksmøde	Netværksmøde	Netværksmøde Samtale i hjemmet	Samtale i hjemmet Børn- og ungeindsats	
Kommunale Indsæter (MSB / MSB)						Netværksmøde	Netværksmøde	Netværksmøde Samtale i hjemmet	Samtale i hjemmet Børn- og ungeindsats	
Job Aarhus (MSB)								ATLASS Familieindsats	Familie-behandling (psykoeducation) Kontaktperson+ i CSB	
Andre										

- Dreng
- 14 år
- Fuldt skolefravær
- Henvist til kommunal specialscole
- Mor på 32 timers tabt arbejdsfortjeneste



Borgerrejse 2

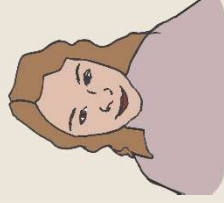
Dag/institution	0. klasse COVID-19	1. klasse	2. klasse	3. klasse	4. klasse	5. klasse	6. klasse	7. klasse	8. klasse	9. klasse
Indsats i anden kommune				Tilflyttet Aarhus Kommune						
 PPR (MBU)	 Familiegruppe	 Samarbejde med PPR		 PPV (MBU)						
 Skole/DT	 Familiegruppe	 Opstart i almen skole (privat)		 Autismarettet tiltag	 Nedsat undervisningsstid	 Opstart i specialtilbud	 Nedsat undervisningstid			
 Familien				 Samtale i hjemmet			 Børn- og Ugeinddragelse			
 Rådgiver (MSB)				 Samtale i hjemmet	 Tabt arbejdsfortjeneste	 Ansættelse af timeafløser	 Tabt arbejdsfortjeneste	 Børn- og Ugeinddragelse		
 Kommunale Indsætser (MBU / MSB)					 Skolefraværsindsats					
 Job Aarhus (MSB)				 Forældre på sygedagpenge (en mdr.)						
 Andre	 Familiegruppe			 Netværksmøde (BUA)	 Diagnostiseret ved BUA					

- Dreng
- 11 år
- Reduceret skema
- Går på kommunal specialskole
- Mor på 32 timers tabt arbejdsfortjeneste



Borgerrejse 3

Dag- institution	0. Klasse COVID-19	1. Klasse	2. Klasse	3. Klasse	4. Klasse	5. Klasse	6. Klasse	7. Klasse	8. Klasse	9. Klasse
 PPR (MBU)		 Netværksmøde  Hjemmebesøg  Netværksmøde	 Netværksmøde	 Netværksmøde  PPV  Netværksmøde	 Netværksmøde  Skolemedie  Netværksmøde  Revideret PPV	 Netværksmøde  Netværksmøde  Revideret PPV				
 Skole/DT (MBU)	 Opstart i almen skole	 Netværksmøde  Høst  Netværksmøde	 Høst  Høst  Netværksmøde	 Høst  Høst  Netværksmøde	 Høst  Høst  Netværksmøde	 Høst  Høst  Netværksmøde				
 Familien		 Hjemmebesøg  Netværksmøde	 Netværksmøde	 Netværksmøde  Høst  Netværksmøde	 Netværksmøde  Høst  Netværksmøde	 Netværksmøde  Høst  Netværksmøde				
 Rådgiver (MSB)			 Høst  Netværksmøde	 Høst  Netværksmøde	 Høst  Netværksmøde	 Høst  Netværksmøde				
 Kommune (MSB / MSB)			 Høst  Netværksmøde	 Høst  Netværksmøde	 Høst  Netværksmøde	 Høst  Netværksmøde				
 Job Aftens (MSB)	 Forældre på sygedagpenge (4 mdr.)	 Forældre på sygedagpenge (2,5 mdr.)								
 Andre		 Psykologisk i privat regi			 Netværksmøde i BUA  Netværksmøde i BUA	 Netværksmøde i BUA  Netværksmøde i BUA				



Borgerrejse 4

	Dag- institution	0. klasse	1. klasse	2. klasse	3. klasse	4. klasse	5. klasse	6. klasse		7. klasse	8. klasse	9. klasse	Ungdoms- uddannelse
								COVID-19					
	PPR (MBU)								 Netværksmøde  PPV  Sproglig undersøgelse  VISO møde	 Netværksmøde	 Sparringsmøde		
	Skole/DT (MBU)	 Opstart i almen skole (privat)							 Netværksmøde  VISO møde  Fuldt skolefravær	 Netværksmøde	 Opstart specialtilbud	 Fravalg af specialtilbud	
	Familien								 Netværksmøde  VISO møde	 Netværksmøde	 Sparringsmøde	 Samtale i hjemmet  Børn- og Ungeinddragelse	
	Rådgiver (MSB)								 Netværksmøde  VISO møde  Børnefaglig undersøgelse	 Netværksmøde  VISO møde	 Sparringsmøde  Tabt arbejdsfortjeneste	 Samtale i hjemmet  Børn- og Ungeinddragelse	
	Kommunale Indsætter (MBU / MSB)											 Bevilling af afløser	 Opstart STU
	Job Aarhus (MSB)						 Forældre på sygedagpenge (3 mdr.)						
	Andre	- Pige 18 år - Tildelt STU (særligt tilrettelagt undervisning)					 Udredning ved BUA  Forløb ved BUA		 Familiebehandling (RM)  Udredning i privat regi  Behandlingsindsats (RM)	 Sparringsmøde  Kontaktperson (RM)			

